

Article Type:

Research Paper

Original Title of Article:

An examination of secondary school students' habits of using internet

Turkish Title of Article:

Ortaokul öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıklarının araştırılması

Author(s):

Birgöl OGUR, Rabia Meryem YILMAZ, Yüksel GÖKTAŞ

For Cite in:

Ogur, B., Yılmaz, R. M., & Gökteş, Y. (2017). An examination of secondary school students' habits of using internet. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 7(3), 421-452, <http://dx.doi.org/10.14527/pegegog.2017.016>

Makale Türü:

Özgün Makale

Orijinal Makale Başlığı:

An examination of secondary school students' habits of using internet

Makalenin Türkçe Başlığı:

Ortaokul öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıklarının araştırılması

Yazar(lar):

Birgöl OGUR, Rabia Meryem YILMAZ, Yüksel GÖKTAŞ

Kaynak Gösterimi İçin:

Ogur, B., Yılmaz, R. M., & Gökteş, Y. (2017). An examination of secondary school students' habits of using internet. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 7(3), 421-452, <http://dx.doi.org/10.14527/pegegog.2017.016>

An Examination of Secondary School Students' Habits of Using Internet

Birgül OGUR^a, Rabia Meryem YILMAZ^{a*}, Yüksel GÖKTAŞ^a

^aAtatürk University, Kazım Karabekir Faculty of Education, Erzurum/Turkey

Article Info

DOI: 10.14527/pegegog.2017.016

Article History:

Received 13 July 2016
Revised 28 May 2017
Accepted 01 June 2017
Online 30 June 2017

Keywords:

Internet,
Secondary school students,
Usage of safety internet,
Usage of conscious Internet.

Article Type:

Research paper

Abstract

The purpose of this study is to reveal secondary students' habits of using Internet. For this aim, the sample consisted of 442 secondary school students. Descriptive and comparative research methods were used. According to the results of the study, children mostly used Internet for their course and fun while their level of conscious usage skill was low. The most common problems while using Internet were virus attack and stolen passwords. The precautions taken for these problems were inadequate. Another result showed that the students mostly got information about usage of Internet from their family members. A considerable number of students shared their personal information with everyone although they didn't spend a long time in social network sites. Also, there were significant differences between the students' conscious usage of Internet and taken precautions for the problems on the Internet according to grade level. According to the gender, there was no significant difference between them except for items of "making privacy setting on social networks". On the other hand, the results showed that parents' skill of Internet usage was low and, few of them had awareness towards conscious usage of Internet and the students got information mostly from their parents.

Ortaokul Öğrencilerinin İnternet Kullanım Alışkanlıklarının Araştırılması

Makale Bilgisi

DOI: 10.14527/pegegog.2017.016

Makale Geçmişi:

Geliş 13 Haziran 2016
Düzeltilme 28 Mayıs 2017
Kabul 01 Haziran 2017
Çevrimiçi 30 Haziran 2017

Anahtar Kelimeler:

İnternet,
Ortaokul öğrencileri,
Güvenli internet kullanımı,
Bilinçli internet kullanımı.

Makale Türü:

Özgün makale

Öz

Bu çalışmanın amacı ortaokul öğrencilerinin internet alışkanlıkları ve bilinçli, güvenli kullanım farkındalıklarının ortaya çıkarmaktır. Bu amaçla yürütülen araştırmanın örneklemini beş ortaokulda eğitim gören 442 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada betimsel ve nedensel karşılaştırma yöntemleri kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre annelerin internet kullanım bilgi düzeyi babalara göre düşüktür. Çocuklarının internette yaptıklarını ebeveynlerin bilme düzeyleri benzer orandadır. İnterneti bilinçli kullanma yönelik tutumda bulunan ebeveynlerin az oranda olduğu ortaya çıkmıştır. Çocuklar interneti en fazla ders ve eğlence amaçlı kullanmaktadırlar. interneti bilinçli kullanmaya yönelik sahip oldukları beceriler düşük orandadır. İnterneti güvenli kullanma konusunda çocuklar en çok aile üyelerinden bilgi almakta ve en fazla anne ve babalarından yardım almayı düşündüklerini belirtmişlerdir. İnternet kullanırken en fazla karşılaşılan problemler bilgisayara virüs bulaşması ve sosyal ağ şifresinin çalınmasıdır. Problemlere karşı önlem alan öğrencilerin oranı düşüktür. Araştırmaya katılanların çoğu sosyal ağ sitelerinde uzun zaman geçirmemektedirler. Sosyal ağ sitelerinde kişisel bilgilerini doğru ve herkese açık paylaşanlar azımsanmayacak orandadır. İnterneti bilinçli kullanma yaklaşımlarında ve internette yaşanan sorunlara karşı alınan önlemlerde sınıf seviyelerine göre farklılıklar ortaya çıkmıştır. Cinsiyete göre yapılan analizde ise sosyal ağda gizlilik ayarları yapma haricinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Introduction

Information and communication technologies have been advancing rapidly. Of these developments, computers, mobile phones and the internet have gained a considerable place in our life due to the opportunities and facilities they provide us. The internet, in particular, has become an indispensable part of our life with great changes and advances, and thus led to substantial changes in our lives.

The internet is heavily used in such areas as education, shopping, banking, communication, entertainment and trade. Since daily life activities can be done more cheaply and easily on the internet, individuals choose to do those activities on the internet. They can, for instance, access to the data they search for quickly, they can do their banking transactions without going to the bank, and they can communicate rapidly with people far away through instant messages. When used in accordance with users' purposes, the Internet is an important technology helping individuals to acquire such present day skills as reaching information, solving problems and learning individually (Ayas & Horzum, 2013).

The internet is used for many purposes, the most common of which are: doing research for homework, communicating with friends, joining in social networks, making reservations for travel, performing academic research, receiving/sending e-mails, shopping on the internet, reading newspapers/news, listening to the radio, watching TV, chatting, scheduling/booking a holiday, playing games, downloading videos, movies and music, participating in online discussions, doing banking transactions, and so on (Gençer, 2011). In addition to the above-mentioned activities, social sharing sites gained popularity just after the emergence of Web2.0 in particular. Because the internet and mobile devices are used as the instruments of personal interaction and communication with the common use of many social sharing sites today, the forms of communication have changed substantially at present (McLoughlin & Burgess, 2009). Thus, individuals send messages to each other, contact with old friends, make new friends and share their daily experiences with others through social networking sites (Özdayı, 2010). Social networking sites are also used for many purposes in addition to communication. A great amount of data such as photos, videos and personal information can be shared, and several applications can be used on the sites by installing applications. No matter how far users are from each other, they can connect and contact with each other by means of networking sites as if they were side by side, and thus they can use these instruments as active instruments of communication (Özdayı, 2010). Hence, individuals prefer the internet more than the other communication instruments for communication purposes, and in consequence the number of internet users has been increasing day by day. According to the research conducted by TUIK (Turkish Statistical Association) in 2014, the rate of internet users is 53.80%. While 63.50 of this is male users, 44.30% is female users.

The increase in the number of users and spending more time on the internet cause a number of risks. To illustrate this, giving harm to others on social networking sites or in those applications, fraud, doing virtual violence, unethical use, misinforming or disinformation, access to inappropriate content, satisfaction with virtual friendship can be considered as the problematic use of internet or internet addiction (Ceyhan & Ceylan, 2007).

Children and young people especially have a great share in the use of internet. According to research conducted with children in the 6-15 age range, the rate of internet use in children of 11-15 age group was found to be 65.00% (TUIK, 2013). The mass of people called "digital natives" has been growing bigger with technology. Digital natives are composed of children and youth of the 21st century in whose life technology is an indispensable part, in almost all moments they access to online platforms and technology and perform their routine work with technology (Bilgiç, Duman & Seferoğlu, 2011). As a result, children and young people use technology and the internet more than adults. Adolescents in particular are an important risk group in the widespread of problematic use of the internet with the effects of the properties of their development period (Doğan, Işıklar & Eroğlu, 2008). Easy access to sites which are illegal and which can influence children's and young people's sexual development in negative ways threaten children, the youth and thus, the society in general (Kelleci, 2008). Families also play important roles in conscious use of the internet. In order for parents can guide their children in using the

internet in an effective and safe way, it is important that they know the risks in using the internet, and take the necessary precautions against those risks. Just as parents are informed of where and with whom their children are when they are outside home, they should control their children when they go on the internet so that children do not encounter risks on the internet, which is full of uncontrolled content (Canbek & Sağıroğlu, 2007). Besides, parents should have computer and internet literate in order to be able to help their children in using the internet. Adolescence is a very important age range in the use of internet and the internet can cause harm in their future life. Because this study both considers students who are in adolescence and makes evaluations on the use of social networks, it is important in that it adds current knowledge into the field. This study is also important in that it uncovers the risks related with conscious and safe use of the internet and that it takes precautions against those risks and suggests solutions. Thus, it seeks answers to the following questions:

1. How do families approach secondary school students' internet use according to the students?
2. At what level is secondary school students' conscious use of the internet?
 - 2.1. For what purposes do secondary school students use the internet?
 - 2.2. At what level is students' conscious use of the internet?
 - 2.3. Who are the people students receiving help or think of receiving help in terms of conscious use of the internet?
 - 2.4. What problems do students encounter in using the internet?
 - 2.5. What are the precautions taken against the problems students encounter?
 - 2.6. At what level is students' habit of using social networking sites?
3. Do secondary school students' approaches to conscious use of the internet and the precautions they take against problems differ according to gender and grade levels?

Method

This section of the study includes information on research model, study group, data collection tools and data analysis.

Research Model

This study employs descriptive and causal comparison methods. According to Karasar (2008), descriptive studies are the studies in which efforts are made to describe an existing situation. Causal comparison method was chosen in this study since the variables analysed were categorical and since the method enabled researchers to make comparisons between groups and to determine the differences between them. Causal comparison research is the type of research in which the causes and the effects of an incidence happened before or happening at the moment are analysed following no interventions and cause-effect relationships are established on the basis of the findings (Sözbilir, 2014). Because comparisons on the basis of gender and grade level are aimed in this study, this method was used. In addition, descriptive research method was also used for the sub-research questions in relation to consciousness in the use of internet.

Participants

The research population was composed of the 5th, 6th, 7th and 8th graders attending the state secondary schools, which are under the control of Ministry of National Education. The research sample was, however, composed of the 5th, 6th, 7th and 8th graders attending five secondary schools located in Kars city centre chosen through convenience sampling method. Of the participant students, 223 were girls while 219 were boys. According to the distribution of grade levels, 99 of the participants were the 5th graders whereas 97 were 6th graders, 95 were 7th graders and 151 were 8th graders.

Data Collection Tools

The questionnaire used in the EU Kids Online Project so as to investigate children's use of internet, risky situations they encounter and families' attitudes was used in this study. Prior to the questionnaire, a cognitive test was administered to 14 students in England who were in the 9-10, 11-12, 13-14, 15-16 age groups. Next, the cognitive test was applied in other countries also. According to feedback, the long and complex sentences in the questionnaire were shortened and simplified, incomprehensible words about the internet were changed and disturbing questions were eliminated so that the students in the 9-10 age group especially could answer them. The cognitive test was administered in order to find the degree to which students understood the questions and whether or not they felt disturbed while answering the questions (Haddon & Ponte, 2010; Livingstone, 2012).

Before administering the questionnaire in Kars, for the purposes of analysing the understandability and answerability of the items, two students (a boy and a girl) were selected from the 5th, 6th, 7th and 8th graders in Halitpaşa Secondary School (eight students in total), and they were interviewed, they were informed of the purpose of the questionnaire and they were voice recorded with prior permission and thus a pre-application was performed for the questionnaire. Following the pre-application, some of the open-ended questions were removed from the questionnaire, the questions "how many friends have you got on social sharing sites?", "how many groups are you a member to on social sharing sites?", "how many hours a day do you use social sharing sites on average?" were changed into multiple choice question items. The item "I can clear the history of surfing on the net" was regulated as "I can delete the records of web pages". The option "I ran the virus cleaning programme" was added to the question about precautions taken. And finally, the questionnaire was checked by two experts and the tool of data collection was made ready for the main application. The schools of application were selected making sure that they are similar in terms of socio-economic levels. Because the application was long due to the fact that the questionnaire was not applied face-to-face, the questionnaire was divided into two as the Questionnaire For Habits of Internet Use and Precautions Taken against Risks and as the Questionnaire for Habits of Social Sharing Sites Use; and was applied thus.

Data Collection

The data were collected face-to-face through questionnaire forms given the 5th, 6th, 7th and 8th graders. First, the necessary explanations were made to the students in schools of application, and then the questionnaire was applied.

Data Analysis

SPSS 17.0 statistical package programme was used in analysing the data coming from the data collection tool applied. In analysing the data, the general state was described in frequencies and percentages according to whether or not parents were knowledgeable about the use of internet, whether they knew what their children did on the internet, parents' response to the use of internet, whether they permitted their children to do the activities on the internet and descriptive data about social sharing sites (membership to the site, profiles, the number of friends, accuracy and privacy of profile information); and Chi-Square Independence Test was used so as to find whether students' conscious use of the internet differed according to gender and grade level. Chi-Square Test, one of non-parametric tests was preferred since the variables under consideration were categorical. Significance level was regarded as .05 in analysing the data.

Findings

The findings obtained are presented below according to the research questions.

How Do Families Approach Secondary School Students’ Internet Use According to The Students?

Table 1 shows families’ status of using the internet and the degree to which they know what their children do on the internet according to the students’ statements. According to Table 1, it is remarkable that mothers have low levels in using the internet. Accordingly, fathers are better at using the internet. As is clear from the Table, fathers and mothers are informed of what their children do on the internet at similar levels.

Table 1.
The Distribution of Parents According to Using the Internet and Whether They Know What Their Children Do on the Internet.

		High		Low		None	
		f	%	f	%	f	%
Parents’ knowledge levels on the use of internet	Mothers	32	14.00	93	40.80	103	45.20
	Fathers	86	38.10	101	44.70	39	17.30
The degree to which parents know what their children do on the internet	Mothers	120	52.40	64	27.90	45	19.70
	Fathers	124	54.60	62	27.30	41	18.10

The students were asked questions about their parents’ response to using the internet, and 12.40% said “they talk to me about what I do on the internet”, 9.80% said “they explain to me why some web pages are good and some are bad”, 9.50% said “they tell me how to use the internet in a safe way”, 9.20% said “they help me in subjects difficult to do or find on the internet”, 8.80% said “they warn me not to share personal information on the internet”- which were the most common answers. Table 2 shows the details.

Table 2.
Parents’ Attitudes towards Students’ Use of Internet.

Items	%
They talk to me about what I do on the internet.	12.40
They explain to me why some web pages are good and some are bad.	9.80
They tell me how to use the internet in a safe way.	9.50
They help me in subjects difficult to do or find on the internet.	9.20
They warn me not to share personal information on the internet.	8.80
They check the internet sites I visit.	8.20
They are near me while I am using the internet.	8.10
They help me when something on the internet makes me worried or concerned.	8.00
They give me advice about how I should treat people on the internet.	7.60
They sit beside me and watch what I do without interfering.	5.10
They encourage me to explore the internet on my own and to learn something.	5.10
They do activities on the internet with me.	4.60
They hinder me from using the internet.	3.70

On examining parents’ responses to the activities done on the internet, the option “they never permit” was remarkable for the items “giving personal information to others on the internet “by 70.90% and “uploading photos and videos to share with others” by 40.10%. Table 3 shows the details.

Table 3.
Parents’ Response to What Students Do on the Internet.

	My family permits %	They permit if it is to their knowledge and under their control %	They never permit %	They are not informed of this %
Playing games on the internet	68.10	17.10	9.50	5.20
Downloading music or movies on the internet	53.20	20.40	20.40	6.00
Watching videos on the internet	53.60	23.50	17.90	5.10
Messaging on the internet	46.70	20.50	26.70	6.20
Having my own social networking profile	49.00	20.40	26.00	4.60
Uploading photos and videos to share with others	27.50	25.80	40.10	6.60
Giving personal information to others on the internet	9.90	13.70	70.90	5.50

At What Level is Secondary School Students’ Conscious Use of the Internet?

For what purposes do secondary school students use the internet? This study evaluates the purposes of secondary school students use the internet. The purposes students reported include primarily researching homework (15.80%), playing games (12.70%), listening to music (12.60%), searching for what they wonder (12.10%), watching videos (9.00%), communication (8.70%). Chart 1 shows the details.

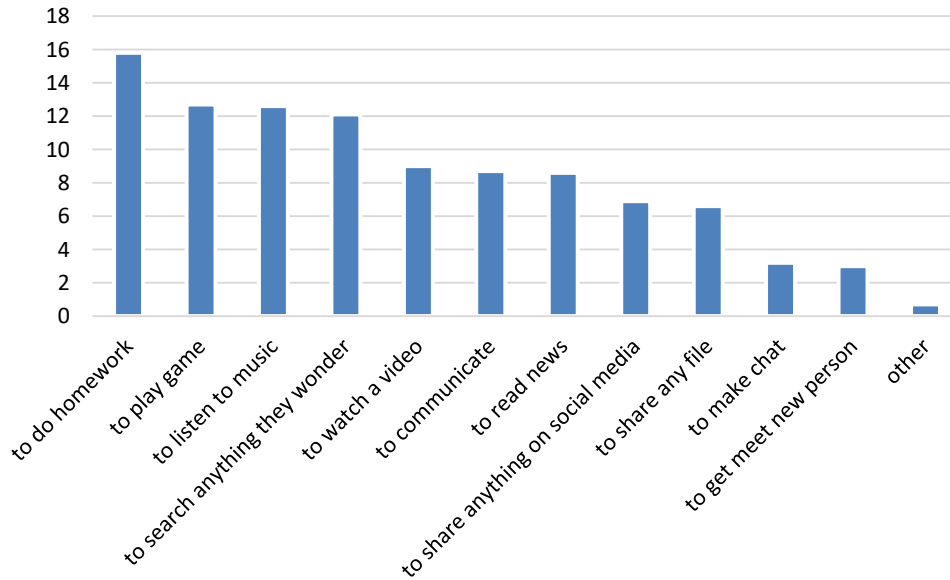

Chart 1. *Students’ distribution according to their purposes for using the internet.*

At what level is the students' conscious use of the internet? This study determines students' levels of conscious internet use. On examining the students' statements in this respect, it was found that the options "I can find information on how to use the internet in a safe way" (16.20%), "I can understand if a site to which I need to be a member is safe" (13.60%), "I can change privacy settings in my social networking profile" (11.60%), "I can hinder the messages or e-mails that I don't want to receive" (11.00%) were the most preferred options. Table 4 shows the details.

Table 4.
Students' Distribution According to Their Skills in Conscious Use of the Internet.

Items	%
I can find information on how to use the internet in a safe way.	16.20
I can understand if a site to which I need to be a member is safe.	13.60
I can change privacy settings in my social networking profile.	11.60
I can hinder the messages or e-mails that I don't want to receive.	11.00
I can test the accuracy of information I have found on the internet by comparing different sites.	10.10
I can add an internet site to my favourites	9.60
I can hinder ads, e-mails or spams I don't want.	9.60
I can make the necessary settings to hinder malicious web sites.	9.30
I can delete the records of web pages I have visited.	9.20

Who are the people students receiving help or think of receiving help in terms of conscious use of the internet? This study investigates whether the students receive help or think of receiving help in terms of conscious use of the internet. Accordingly, it was found that they received help from their mother (15.40%), father (15.90%) and brothers/sisters/elder brothers/elder sisters (13.40%) most. The people they thought of receiving help included their mother (19.00%), father (18.40%), teacher (12.00%), friends (10.50%) and activities held at school (10.50%) respectively. Charts 2 and 3 show the details.

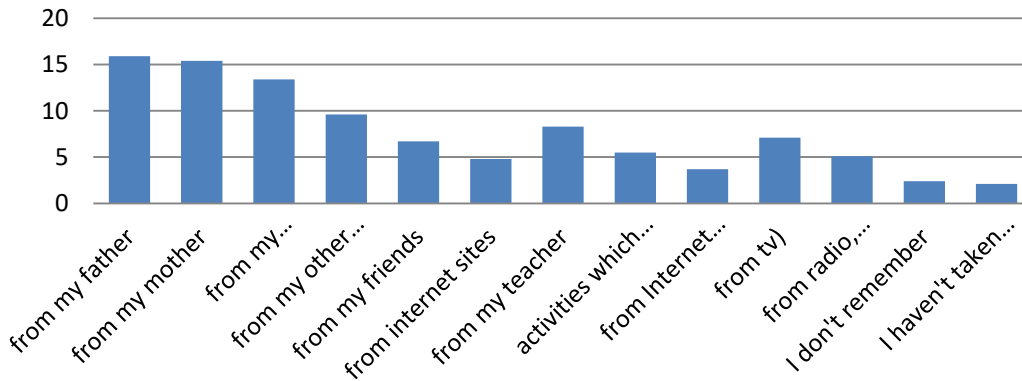

Chart 2. *The distribution of students received help in using the internet in a safe way.*

What problems do students encounter in using the internet? The major problems secondary school students encountered in using the internet were computer's infection by viruses (12.90%), social networking password being stolen (8.80%), e-mail password being stolen (8.10%), encountering frightening videos or pictures (6.40%), and hurting words or messages being sent by strangers (6.10%). Table 5 shows the details.

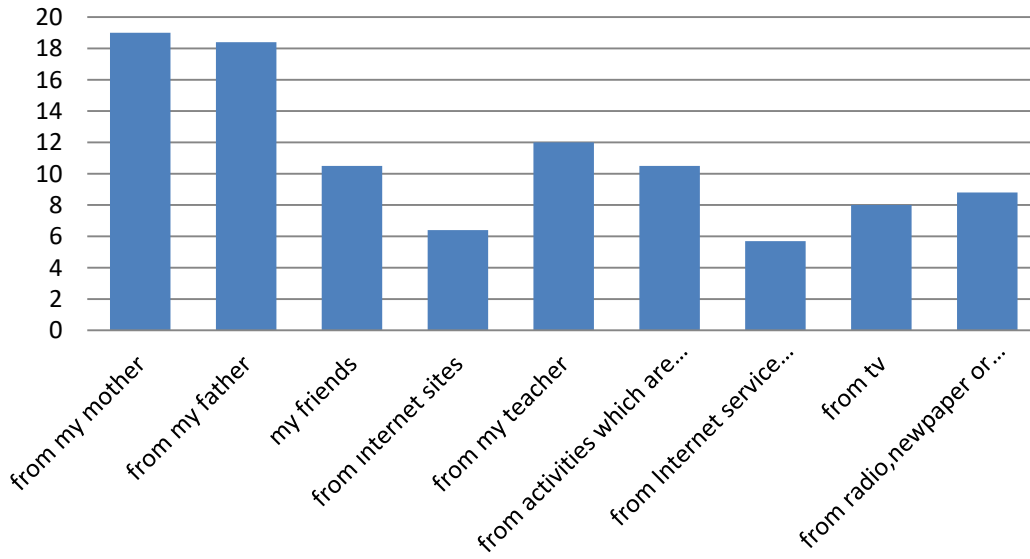

Chart 3. The distribution of the students options of receiving help in using the internet in a safe way.

Table 5.
The Distribution of Problems Students Encounter in Using the Internet.

Items	%
My computer has been infected by a virus.	12.90
My social networking (Facebook, Twitter) password has been stolen.	8.80
My e-mail password has been stolen.	8.10
I have seen terrifying/ frightening videos or pictures.	6.40
An unknown person/Unknown people sent me hurting messages (words, swear) on the internet.	6.10
Undesired/unnecessary messages or e-mails have been sent to me.	5.90
A picture of mine has been shared without my permission	5.70
I have seen web sites where my spiritual things (religious, national, political, etc.) are offended.	5.30
I have seen pictures or videos containing violence.	5.00
A person/people I know has/have sent me hurting messages on the internet.	4.80
I have seen pictures/videos with sexual content unintentionally.	4.60
I have had problems with somebody I don't know but I have added into my list of friends.	4.60
I have seen web sites describing ways to give harm to people (such as killing or frightening).	4.20
E-mails have been sent from my e-mail address to others without my knowledge.	3.90
My personal information (such as photos, mobile phone number, e-mail address) has been used by others without my knowledge.	3.70
I have seen web sites describing the ways for one to give harm to oneself (committing suicide, using drug, etc.).	3.70
I have been threatened on the internet.	2.90
Other problems	2.00
I have lost money with bank messages from impostors.	1.30

What are the precautions taken against the problems students encounter? The precautions most frequently taken by the students against problems they encountered in using the internet included refusing friendship proposals made by unknown people (14.60%), deleting the messages coming from

people with whom problems arose (12.70%), hindering communication with problematic people (12.20%), changing privacy/personal settings (10.80%) and not using the internet for a while (10.50%). Table 6 shows the details.

Table 6.
The Distribution of Precautions Taken Against the Problems Students Encounter in Using the Internet.

Items	%
I have not accepted friendship proposal from an unknown person.	14.60
I have deleted the messages coming from people with whom I have problems.	12.70
I have hindered communication with people I have problems.	12.20
I have changed privacy/personal settings.	10.80
I have not used the internet for a while.	10.50
I have not clicked on the messages/e-mails coming from unknown people.	8.40
I have run the virus cleaning programme.	8.20
I have stopped using the web page which is problematic.	6.40
I have reported the problem to the internet site administration.	5.50
I have changed the filter settings for web pages.	5.20
I do not remember.	2.70
None.	2.70

Table 7.
Descriptive Data on Students' Use of Social Sharing Sites.

		%			%
Is membership to a social sharing site available?	Yes	69.20	The number of profiles in a social sharing site	1	62.10
	No	30.80		2	21.20
				More than 2	16.70
Rate of using social sharing sites	Facebook	54.60	Number of friend on social sharing sites	Fewer than 50	29.30
	Myspace	.90		Between 50 and 100	23.30
	Twitter	15.60		between 101 and 150	19.50
	Google+	11.50		Between 150 and 250	9.80
	Youtube	17.40		More than 250	18.00
Number of groups to which students have membership on social sharing sites	None	40.10	Time spent on social sharing sites	10-30 minutes	67.40
	Fewer than 5	32.80		31-60 minutes	22.00
	Between 5 and 10	19.00		61-120 minutes	7.60
	Between 10 and 20	5.80		121-360 minutes	3.00
	More than 20	2.20			
Who is in the profile	People who I knew in person previously	50.00	Who can see the whole profile?	Anybody	34.80
	My friend's friends	18.40		Partly special (my friends' friends)	6.70
	People who I didn't know before	15.60		Only my friends	33.30
	It depends	9.90		Special (people who I permit to see)	18.50
	I don't know	6.10		I don't know	6.70
Is information in the profile true	Yes	52.90			
	No	8.10			
	Some true, some false	39.00			

At what level is the students' habit of using social networking sites? Most of the students included in this study had membership to social sharing sites. Of them, 67.40% the students said that they spent 10-30 minutes on social sharing sites; 50.00% of the people in their profiles were the people who they knew in person; 18.40 % of them were their friends' friend; and 15.60% of them were the people who did not know. In relation to profile visibility; 34.80% of the students shared their whole profile with others. Also, 52.90% said that the information in their profile was true. Table 7 shows the details.

In relation to using social sharing sites, 23.20% of the students said "I have more than one profile on a social sharing site", 20.70% said "I share what experience in real life", 27.90% said "I share the location where I am", 39.60% said "I know how to make privacy settings on social sites", 29.00% said "I don't make privacy settings even though I know how to do it", 20.90% said "I like appearing cool on social sites" and chose the option "very correct". Table 8 shows the details.

Of the students 58.20% shared their name and surname, 57.00% the city where they lived, 44.60% the photo showing their face, 42.40% their sharing, 45.00% their school, 25.20% their date of birth in details, 19.50% their status of relationship. Table 9 shows the details.

Do Secondary School Students' Approaches to Conscious Use of the Internet and the Precautions They Take against Problems Differ According to Gender and Grade Levels?

In consequence of the Chi-Square Test conducted so as to find whether or not students' approaches to conscious use of the internet differed according to gender, it was found that girls gave more yes answers to the item "I can change privacy settings in my social networking profile" but that there were no statistically significant differences on the basis of gender in other items. Table 10 shows the details.

Table 8.
The Distribution of Students According to Their Habits of Using Social Sharing Sites.

	Very correct	Slightly correct	Not correct at all
	%	%	%
I know how to make privacy settings on social sites.	39.60	18.70	41.80
I don't make privacy settings even though I know how to do it.	29.00	16.00	55.00
I share the location where I am.	27.90	30.10	41.90
I have more than one profile on a social sharing site.	23.20	15.20	61.60
I like appearing cool on social sites.	20.90	17.30	61.90
I share what experience in real life.	20.70	28.90	50.40
I send invite people I don't know to make friends with	12.20	8.60	79.10
I cannot allocate sufficient time to people around me because of social networks.	11.00	15.40	73.50
I feel obliged to comment on my friends' sharing.	10.90	27.00	62.00
I hide from my family what I don't want them to see in my sharing.	10.40	10.40	79.30
I cannot allocate sufficient time to studying because of social networks.	8.10	20.70	71.10
I behave as if I was different from real.	7.40	14.70	77.90
I share private information that I cannot share in real life.	6.70	18.50	74.80
I use programmes to increase the number of my friends.	5.80	7.20	87.10
I have some fake accounts on some sharing sites.	5.10	9.40	85.50
I like sharing my private life on social networks.	3.70	11.80	84.60

Table 9.
The Distribution of Visibility of Students' Profile Information on Social Sharing Sites.

	Everybody	Only my friends	Only I	I don't know
	%	%	%	%
My name/surname	58.20	31.30	7.50	3.00
The city where I live	57.00	28.90	9.60	4.40
A photo showing my face clearly	44.60	36.90	7.70	10.80
My sharing (videos, pictures, etc.)	42.40	45.50	7.60	4.50
My school	45.00	35.10	14.50	5.30
My date of birth in details	25.20	31.30	32.80	10.70
Members of my family	25.20	31.50	33.10	10.20
My relationship status	19.50	20.40	37.20	23.00
My address	12.30	34.60	40.00	13.10
My phone number	9.60	25.60	44.80	20.00

Table 10.
A Comparison of Students Skills of Conscious Internet Use According to Gender.

	Gender	I have no ideas			χ^2	p
		Yes %	No %	%		
I can change privacy settings in my social networking profile.	Girls	41.80	64.70	75.50	16.70	.00
	Boys	28.20	35.30	24.50		
I can understand if a site I need to have safemembership.	Girls	53.30	70.80	58.00	2.49	.28
	Boys	46.70	29.20	42.00		
I can test the accuracy of knowledge I have found on the internet by comparing different sites.	Girls	55.70	42.50	65.00	4.92	.08
	Boys	44.30	57.50	35.00		
I can hinder messages or e-mails I do not want to receive.	Girls	52.30	54.80	64.00	1.79	.40
	Boys	47.70	45.20	36.00		
I can delete the records of web pages I have visited.	Girls	48.60	58.50	66.10	4.21	.12
	Boys	51.40	41.50	33.90		
I can hinder the ads, e-mails or spams I do not want to receive.	Girls	50.70	68.60	55.20	3.12	.21
	Boys	49.30	31.40	44.80		
I can make the necessary settings to hinder malicious web sites.	Girls	54.80	54.80	60.60	.58	.74
	Boys	45.20	45.20	39.40		
I can add an internet page to my favourites.	Girls	46.70	61.70	64.80	4.97	.08
	Boys	53.30	38.30	35.20		
I can find information on how to use the internet in a safe way.	Girls	53.50	75.00	59.50	2.83	.24
	Boys	46.50	25.00	40.50		

As is clear from Table 11, there are no significant differences between genders in terms of precautions taken against problems on the internet ($p > .05$). As evident from Table 12, there are significant differences in students' approaches to conscious use of the internet according to grade levels ($p < .05$). The 8th graders were observed to have behaved more consciously according to the items "I can understand if a site I need to have membership to is safe", "I can test the accuracy of knowledge I have found on the internet by comparing different sites", "I can hinder messages or e-mails I do not want to receive", "I can delete the records of web pages I have visited", and "I can find information on how to use the internet in a safe way". In the items "I can change privacy settings in my social networking profile" and "I can add an internet page to my favourites", on the other hand, the 5th graders were found to have higher levels of using the internet more consciously.

Table 11.

A Comparison of Precautions Taken against Problems according to Gender.

	Gender	%	χ^2	p
I have changed the privacy/personal settings.	Girls	47.60	3.23	.07
	Boys	52.40		
I have not opened the messages/e-mails from unknown people.	Girls	53.10	.39	.53
	Boys	46.90		
I have not accepted friendship proposals from unknown people	Girls	50.60	2.40	.12
	Boys	49.40		
I have deleted messages coming from people I have problems with	Girls	52.70	.85	.36
	Boys	47.30		
I have hindered people I have problems with from communicating with me.	Girls	49.30	2.60	.11
	Boys	50.70		
I have reported the problem to the internet site administration.	Girls	65.60	1.17	.28
	Boys	34.40		
I have changed the filter settings of web pages.	Girls	46.70	1.51	.24
	Boys	53.30		
I have not used the internet for a while.	Girls	47.50	3.14	.08
	Boys	52.50		
I have stopped using the web page I have problems with.	Girls	56.80	.00	1.00
	Boys	43.20		
I have run the virus cleaning programme.	Girls	50.00	1.23	.26
	Boys	50.00		
I do not remember.	Girls	56.20	.00	1.00
	Boys	43.80		
None	Girls	62.50	.22	.79
	Boys	37.50		

According to Table 13, significant differences were found between students in terms of taking precautions according to grade levels in all items except for the items “I have not opened the messages/e-mails from unknown people”, “I have run the virus cleaning programme” “none” and “I do not remember” ($p < .05$). While the 5th graders were at higher levels in the items “I have deleted messages coming from people I have problems with” and “I have changed the filter settings of web pages”, the 6th graders were found to have taken more precautions against problems in the other items.

Discussion, Conclusion & Recommendations

This study analysed primarily parents’ levels of internet use. The results obtained demonstrated that the majority of parents had low levels of internet use. Mothers’ levels especially were lower than fathers’. The results were in parallel to those obtained in EU Kids online project for Turkey. Ayaş and Horzum (2013) also obtained similar results in their research conducted with second stage students. This situation can be attributed to the fact that mothers do not have much time to use the internet because of their roles and responsibilities in their family and to their indifference to the internet. In order for parents to guide their children in using the internet in an effective and conscious way. And, to find solutions to problems it is important that they should know about the risks probable to encounter on the internet and that they should take precautions against the risks.

Another result obtained in this study was that parents were similar in terms of being informed of what their children did on the internet. Yet, although parents’ levels of using the internet were low, they were at medium level in terms of knowing about what their children did on the internet. Students said that their parents talked to them about what they did on the internet, that their parents made explanations to them about some web pages and that they told them how to use the internet in a safe way. It was found that some families hindered the use of internet at least slightly. These findings

indicated that some of the families had concerns about their children when the children were on the internet. Yet, it may be stated that parents are not adequately knowledgeable about teaching their children to use the internet consciously and to direct them. Those free attitudes of parents and the fact that they are not conscious enough to guide their children in using the internet can lead to several problems. Due to the increase in internet content and problems in controlling it, the probability for children to face content inappropriate to their age is quite high. Using the internet for purposes other than the main purpose would lead to wasting too much time on the internet and negative results in their development.

Table 12.
A Comparison of Students' Approaches to Conscious Use of the Internet according to Grade Levels.

		I have no			χ^2	p
		Yes	No	ideas		
		%	%	%		
I can understand if a site I need to have safemembership.	5 th graders	30.80	20.80	32.00	14.85	.02
	6 th graders	29.00	37.50	26.00		
	7 th graders	5.60	16.70	24.00		
	8 th graders	34.60	25.00	18.00		
I can test the accuracy of knowledge I have found on the internet by comparing different sites.	5 th graders	20.30	47.50	30.00	24.86	.00
	6 th graders	32.90	32.50	21.70		
	7 th graders	6.30	12.50	21.70		
	8 th graders	40.50	7.50	26.70		
I can hinder messages or e-mails I do not want to receive.	5 th graders	27.90	38.10	22.00	25.84	.00
	6 th graders	32.60	33.30	20.00		
	7 th graders	4.70	7.10	32.00		
	8 th graders	34.90	21.40	26.00		
I can change privacy settings in my social networking profile.	5 th graders	35.20	29.40	18.90	21.79	.00
	6 th graders	27.50	32.40	28.30		
	7 th graders	5.50	5.90	30.20		
	8 th graders	31.90	32.40	22.60		
I can delete the records of web pages I have visited.	5 th graders	31.90	29.30	22.60	21.51	.00
	6 th graders	27.80	39.00	25.80		
	7 th graders	2.80	9.80	27.40		
	8 th graders	37.50	22.00	24.20		
I can hinder the ads, e-mails or spams I do not want to receive.	5 th graders	34.70	17.10	28.40	11.16	.08
	6 th graders	26.70	34.30	29.90		
	7 th graders	5.30	22.90	17.90		
	8 th graders	33.30	25.70	23.90		
I can make the necessary settings to hinder malicious web sites.	5 th graders	31.50	31.00	27.30	7.95	.24
	6 th graders	28.80	33.30	27.30		
	7 th graders	5.50	14.30	19.70		
	8 th graders	34.20	21.40	25.80		
I can add an internet page to my favourites.	5 th graders	33.30	29.80	20.40	17.01	.01
	6 th graders	30.70	36.20	22.20		
	7 th graders	5.30	8.50	27.80		
	8 th graders	30.70	25.50	29.60		
I can find information on how t use the internet in a safe way.	5 th graders	30.70	18.80	33.30	17.35	.01
	6 th graders	28.30	56.20	23.80		
	7 th graders	7.90	18.80	23.80		
	8 th graders	33.10	6.20	19.00		

On the other hand, it was also found that parents were mostly not interested in their children's use of the internet. This situation causes their children to be left alone with dangerous Internet environments. Tokel, Başer and İşler (2013) found that 39.00% of parents only gave their children advice on using the internet and left the final decision to their

children and that 11.00% were not concerned with the issue at all. Pew Internet (Anderson, 2016) pointed out that 61.00% of parents controlled the web sites their children visited, 60.00% checked their children’s media profiles and that 55.00% put time limits when their children were online. Adolescents in particular are the risk group in the widespread of the problematic use of the internet with the effects of the developmental period they are going through (Doğan et al., 2008). The fact that one can easily have access to illegal sites and sites which can influence sexual development in negative ways threatens whole society as well as children (Kelleci, 2008). If parents control their children when they are on their own outside their family home, they should also keep their children under control when they are on the internet- a platform with any type of content (Canbek & Sağiroğlu, 2007).

It was another finding of this study that almost half of the families were not informed of their children’s activities on the internet. Thus, it was found that students had not informed their families of such activities as uploading photos and videos for sharing with their friends and messaging on the internet. This could stem from the fact that either students hid what they did from their families or families did not have adequate knowledge about internet use.

Table 13.
A Comparison of Grade Levels according to the Precautions Taken against Problems.

	5 th graders %	6 th grders %	7 th graders %	8 th graders %	χ^2	<i>p</i>
I have changed the privacy/personal settings.	28.60	34.90	4.80	31.70	9.33	.02
I have not accepted friendship proposals from unknown people	30.60	34.10	4.70	30.60	13.81	.00
I have deleted messages coming from people I have problems with	37.80	36.50	0.00	25.70	23.46	.00
I have hindered people I have problems with from communicating with me.	31.00	36.60	1.40	31.00	17.75	.00
I have reported the problem to the internet site administration.	31.20	43.80	.00	25.00	9.42	.02
I have changed the filter settings of web pages.	33.30	26.70	.00	40.00	7.86	.04
I have not used the internet for a while.	31.10	37.70	4.90	26.20	9.37	.02
I have stopped using the web page I have problems with.	28.90	42.10	.00	28.90	9.79	.02
I have not opened the messages/e-mails from unknown people.	26.50	34.70	6.10	32.70	5.86	.11
I have run the virus cleaning programme.	29.20	33.30	6.20	31.20	4.61	.20
I do not remember.	31.20	31.20	.00	37.50	3.50	.32
None.	18.80	31.20	.00	50.00	7.02	.07

It was found that families permitted their children to download music or movies to watch videos and play games on the internet while they were spending time on the internet but that they did not permit them to give personal information about themselves to others. The results obtained showed that children used the internet mostly for study and entertainment purposes. Cansever (2010), in a study conducted with the second stage students of primary education, points out that students used the internet most for communication, entertainment and for doing homework respectively. Eu online kids Turkey study found that the internet was used most for school work- which was followed by entertainment purposes. A review of studies shows that the results obtained are similar. It is pointed out in Europe study results that 54.00% of children compare different sites to decide on the accuracy of knowledge they find on the internet, 59.90% can hinder the messages they did not want to receive and that 62.20% can find information on how to use the internet safely.

The findings concerning the conscious use of the internet demonstrate that the level of conscious use in our country is slightly lower than that in Europe. Nevertheless, it is observed that students are knowledgeable about some points. Despite inadequate knowledge of parents, students stated that they consulted their mother and father most in relation to conscious use of the internet. It was found that the people who are consulted in this respect included mothers, fathers, teachers, friends and activities organised in school. Based on this, it could be concluded that students have superficial and inadequate knowledge about using the internet consciously. Ayaş and Horzum (2013) state that students received help from their mother and father when they encounter a problem on the internet and that more than half did not receive help from anybody.

Problems students encountered on the internet included computers infected by viruses, social network password being stolen, e-mail password being stolen, encountering frightening videos or pictures, and receiving hurting messages from strangers. Patchin and Hinduja (2006) stated that participants encountered mockery, hurting words, threats and inappropriate content.

The results obtained in this study showed that the precautions taken most frequently against problems included refusing friendship proposals made by unknown people, deleting the messages coming from people with whom problems arose, hindering communication with people with whom problems arose, changing privacy/personal settings and not using the internet for a while. Arıca et al. (2008) point out that students' methods for coping with bullying they encounter on the internet include hindering the disturbing messages and hindering or deleting people causing disturbance, being able to tell such people to stop doing so and changing user accounts.

Most of the students have memberships in social sharing sites. They mostly spend 10-30 minutes on these sites daily. While students say that they know most of the people in their profile, some students say there are also people who they do not know before in their profile. As for the habits of using social networking sites, almost half of the students said that they knew how to make privacy settings. 23.20% of them said that they had more than one profile, 27.90% said they shared information on their location, 20.70% said they shared what they experienced in real life, and 29.00% said that they did not make privacy settings even though they knew how to do it.

In relation to the visibility of profiles, it was found that 35.00% of the students had their profile open to everybody. The others had their profile open to their friend only, the friends of their friends, or the people they wanted their profile to be seen by. More than half of the students stated that the information about their profile was true. And about half of them said that they shared photos showing their face clearly, their school and their family members in their profile. Pew Internet and American life project found in 2007 that 31.00% of users had their profile open to everybody, 45.00% had their profile open to their friends, and that 1.00% did not know who their profile was open to. Gross and Acquisti (2006), in a similar vein, found that students gave true personal information such as their date of birth, mobile phone number, address and e-mail address.

No significant differences were found except from the items "I can change the privacy settings in my social networking profile" between approaches to the conscious use of the internet according to gender. It was an important finding that girls attached more importance to privacy in social networks. Because girls felt the need to hide their profile, it may be said that they knew how to make privacy settings better than boys. This might have stemmed from the social pressure or families' pressure on girls. Türkoğlu (2013), in a study conducted with students in the 14-18 age range, states that the variable of age does not influence problematic internet use. In relation to precautions taken against problems, no differences were found between genders. Thus, it may be said that boys and girls take similar precautions when they encounter a problem.

In consequence of the analyses performed for students' grade levels, their approaches to conscious use of the internet and precautions taken against problems, it was found that students had differing attitudes. For instance, the 8th graders were found to have used the internet more consciously. Therefore, it may be stated that students have more experience in using the internet as they grow older

and that they become more conscious in using the internet. It was found that the 6th graders were better at taking precautions against problems. The students claimed that they were conscious about the use of social networks and relevant privacy. Yet, the rates of their skills in conscious use of the internet and precautions they took against problems showed that they had low levels of awareness in terms of using the internet consciously.

Recommendations

Based on the findings obtained, the following recommendations are made in this study:

- Although students said that they were conscious about privacy and risks in using the internet and social networks, they had low levels of awareness in terms of using the internet consciously. Parents and their children should be offered seminars on using communication technologies and the internet- which are the components of FATİH Project.
- Having computers infected by a virus, having social networking password stolen, having e-mail address password stolen, facing frightening videos or pictures on the internet, receiving hurting messages from unknown peoples are among the internet problems most frequently experienced by students. Activities to raise their awareness of internet risks and to inform them of precautions to be taken against problems should be done.
- Approximately 50.00 % of the students have profiles in social sharing sites open to everybody. Their attention should be called to the negative results of sharing their personal and private information on social sharing sites in particular.
- Differences appeared in some items related with the conscious use of the internet according to grade levels. Including the subject of "Conscious and Safe Use of the Internet" in the curriculum of Communication Technologies course would bring benefits to children's use of technology.
- It may be stated that parents do not have adequate knowledge about teaching their children to use the internet consciously and to direct them. The fact that students ask for help from their mother and father most in terms of using the internet consciously demonstrates that they have superficial knowledge in this respect. Short films attracting the attention of parents and children and warning them about conscious use of the internet could be prepared for them to watch.
- It was concluded that the majority of parents had low levels of knowledge about using the internet. Mothers especially had lower levels than fathers. Parents should have personal development in using technology so that they can communicate with their children better, they should act as guides in their children's use of the internet and they should direct their children.
- The subjects of preventing cyber bullying and coping with it could be included in guidance activities performed in schools.

Acknowledgments

This study was conducted as part of the master thesis entitled "An Examination of Secondary School Students' Habits of Using Internet".

Türkçe Sürüm

Giriş

Bilgi ve iletişim teknolojileri büyük bir hızla gelişme göstermektedir. Bu gelişmeler arasında bilgisayar, cep telefonu ve internet, sağladığı olanaklar ve kolaylıklar sebebiyle hayatımızda büyük bir yer edinmiştir. Özellikle internet, büyük oranda değişim ve ilerlemeler ile yaşamımızın vazgeçilmez bir parçası haline gelerek yaşam biçimimizde önemli değişikliklere yol açmıştır.

İnternet, eğitim, alışveriş, bankacılık, iletişim, eğlence, ticaret gibi alanlarda yoğunlukla kullanılmaktadır. Günlük hayatta yapılan aktivitelerin internet ortamında hızlı, ucuz ve kolay yapılabilmesinden dolayı bireyler internet ortamında bu aktivitelerini gerçekleştirmektedirler. Örneğin; bireyler aramak istediği bir bilgiye çok kısa bir sürede ulaşabilmekte, bankaya gitmeden bankacılık işlemlerini yapabilmekte, anlık mesajlaşma ile uzaktaki kişilerle hızlı bir şekilde iletişim kurabilmektedir. İnternet, kullanıcıların amaçları doğrultusunda kullanıldığı zaman bireylerin bilgiye ulaşması, problem çözmesi, bireysel öğrenmesi gibi günümüzün önemli becerilerini kazanmaya yardımcı olan önemli bir teknolojidir (Ayas & Horzum,2013).

İnternet birçok amaçla kullanılmakta olup internet'in en yaygın kullanım amaçları arasında; ödev araştırmak, arkadaşlarla haberleşmek, sosyal ağlara katılmak, ulaşım araçlarına rezervasyon yaptırmak, akademik amaçlı araştırma yapmak, e-posta almak/göndermek, internette alışveriş yapmak, gazete/haber okumak, radyo dinlemek, tv izlemek, sohbet etmek, tatil programı ve rezervasyonu yapmak, oyun oynamak, video, film, müzik indirmek, çevrimiçi tartışmalara katılmak, bankacılık işlemleri yapmak, bahis oyunları oynamak gibi birçok aktiviteyi sıralamak mümkündür (Gençer, 2011). Bu aktivitelerin yanı sıra, özellikle Web 2.0'ın ortaya çıkışından kısa bir süre sonra sosyal paylaşım siteleri popüler olmaya başlamıştır. Bugün hâlihazırda çok sayıdaki sosyal paylaşım siteleri bireyler tarafından yaygın halde kullanılmasıyla internet ve mobil cihazlar kişisel etkileşim ve iletişim aracı olarak kullanıldığı için iletişim biçimleri önemli ölçüde değişmiştir (McLoughlin & Burgess, 2009). Bireyler sosyal ağ siteleri aracılığıyla birbirleriyle mesajlaşmakta, eski arkadaşlarıyla iletişime geçmekte, yeni arkadaşlar bulmakta, gün içinde yaşadıkları tecrübeleri bu sosyal medyada diğer kullanıcılarla paylaşmaktadırlar (Özdayı, 2010). Sosyal ağ siteleri iletişim dışında birçok amaçla da kullanılmaktadır. Fotoğraf, video, kişiyi tanıttıcı bilgiler gibi birçok veri diğer kişiler ile paylaşılabilen, uygulama yüklenip site üzerinde birçok uygulama kullanılabilir. Kullanıcılar birbirlerine ne kadar uzak mesafede olurlarsa olsunlar sosyal medya araçları ve sosyal paylaşım ağlarıyla tıpkı yan yanaymış gibi bağlanabilmekte ve bu araçları aktif bir iletişim aracı olarak kullanabilmektedirler (Özdayı, 2010). Böylece kişiler iletişim kurmak için diğer iletişim araçlarına göre interneti daha fazla tercih etmekte, bunun sonucunda internet kullanıcı sayısı giderek artmaktadır. TÜİK'in (Türkiye İstatistik Kurumu) 2014 yılında yapmış olduğu araştırmaya göre internet kullanan bireylerin oranı %53.80'e ulaşmıştır. Erkeklerde bu oran %63.50 iken, kadınlarda %44.30 tür.

Kullanıcı sayısının artması ve internette daha fazla zaman geçirilmesi birtakım riskleri de beraberinde getirmiştir. Örnek olarak; sosyal ağ siteleri veya uygulamalarında başka kişilere zarar verme, dolandırıcılık, sanal şiddet gerçekleştirme, etik olmayan kullanım, yanlış bilgilendirme veya bilgilendirme, uygunsuz içeriğe erişim ve sanal arkadaşlıklar ile doyum sağlama, internetin problemleri kullanımı veya internet bağımlılığı sayılabilir (Ceyhan & Ceyhan, 2007).

Özellikle çocuk ve gençler internet kullanımında büyük bir paya sahiptir. 6-15 yaşları arasındaki çocuklar ile yapılan bir araştırmaya göre 11-15 yaş grubu çocuklarda internet kullanım oranı %65.00 olarak bulunmuştur (TÜİK, 2013). Dijital yerliler olarak adlandırılan kitle teknoloji ile büyümektedir. Dijital yerliler günümüz teknolojileri ile iç içe yaşayan, hayatının neredeyse her anında çevrimiçi

ortamların ve yeni teknolojilerin bulunduğu, rutin işlerini teknoloji ile yapan 21. yüzyıl çocuklarından ve gençlerinden oluşmaktadır (Bilgiç, Duman & Seferoğlu, 2011). Bu nedenle çocuk ve gençler teknolojiyi ve interneti yetişkinlere göre daha fazla kullanmaktadırlar. Özellikle ergenler, gelişim döneminin özelliklerinin etkisi ile internetin problemleri kullanımının yaygınlaşmasında önemli bir risk grubunu oluşturmaktadır (Doğan, Işıklar & Eroğlu, 2008). Yasal olmayan ve cinsel gelişimi olumsuz yönde etkileyebilecek sitelere rahat bir şekilde ulaşmaları çocukları, gençleri ve böylece toplumu tehdit etmektedir. (Kelleci, 2008). Diğer yandan aileler de internetin bilinçli kullanılması açısından büyük bir rol oynamaktadır. Ebeveynlerin çocuklarına interneti etkin ve güvenli kullanmalarında rehber olabilmeleri için internet kullanımında karşılaşılabilecek riskleri bilmeleri ve bu risklere yönelik tedbir almaları, çözüm bulma açısından çok önemlidir. Ebeveynler, çocuğunu dış ortamda tek başına bıraktığında nerede ve kimle olduğunu takip ediyorsa; başıboş ve her tür içerik bulunan bir ortam olan internette risklerle karşılaşmalarını için çocukların kontrol altında olması gerekmektedir (Canbek & Sağiroğlu, 2007). Ayrıca internet kullanımında çocuklara yardımcı olunabilmesi için ebeveynlerin bilgisayar ve internet okuryazarlığı becerilerine sahip olması gerekmektedir. İnternet kullanımında ergenlik çok önemli bir yaş aralığıdır ve ileride onların yaşamlarında birtakım zararlara sebep olabilmektedir. Bu çalışmada hem ergenlik dönemindeki öğrenciler ele alındığından hem de sosyal ağlarının kullanımına yönelik incelemeler yapıldığından, alana güncel bilgi sağlaması açısından çalışma önemlidir. Ayrıca çalışma bilinçli ve güvenli internet kullanımı ile ilgili risklerin ortaya çıkarılması, bu risklere yönelik önlemlerin alınması ve çözüm önerilerinin getirilmesi açısından önemlidir. Bu kapsamda aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

1. Ortaokul öğrencilerinin internet kullarımlarına yönelik aile yaklaşımları öğrencilere göre nasıldır?
2. Ortaokul öğrencilerinin internet kullanım farkındalıkları ne düzeydedir?
 - 2.1. Ortaokul öğrencileri interneti hangi amaçlarla kullanmaktadırlar?
 - 2.2. Ortaokul öğrencilerinin interneti bilinçli kullanma düzeyleri nedir?
 - 2.3. İnterneti bilinçli kullanma konusunda yardım aldıkları ve yardım almayı düşündükleri kişiler kimlerdir?
 - 2.4. İnterneti kullanırken yaşadıkları problemler nelerdir?
 - 2.5. İnterneti kullanırken yaşadıkları problemlere karşı aldıkları önlemler nelerdir?
 - 2.6. Ortaokul öğrencilerinin sosyal ağ sitelerini kullanım alışkanlıkları ne düzeydedir?
3. Ortaokul öğrencilerinin interneti bilinçli kullanma yaklaşımları ve probleme karşı aldıkları önlemler cinsiyete ve sınıf düzeyine göre değişmekte midir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu çalışmada betimsel ve nedensel karşılaştırma yöntemleri kullanılmıştır. Karasar'a (2008) göre betimsel araştırmalar, var olan bir durumun tanımlanmaya çalışıldığı araştırmalardır. Nedensel karşılaştırma yöntemi, incelenen değişkenlerin kategorik olmasından dolayı değişkenlerin alt grupları arasında karşılaştırma yapılabilmesi ve gruplar arası farklılıkların sebeplerinin belirlenebilmesine imkân sağladığı için seçilmiştir. Nedensel karşılaştırma araştırması daha önceden gerçekleşmiş veya hâlihazırda mevcut bir olay ve durumun gerçekleştikten sonra kendi şartları içerisinde herhangi bir müdahaleye tabi tutulmaksızın olduğu şekliyle sebep veya sonuçlarının incelendiği ve elde edilen bulgulara dayalı olarak bazı sebep-sonuç ilişkilerinin kurulmaya çalışıldığı bir araştırma türüdür (Sözbilir, 2014). Bu çalışmada cinsiyete ve sınıf düzeyine göre karşılaştırmalar yapıldığından bu yöntem kullanılmıştır. Ayrıca internet kullanım farkındalığına yönelik alt araştırma soruları için betimsel araştırma yönteminden de yararlanılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini, Kars ilindeki MEB'e bağlı resmi ortaokullarda eğitim gören 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise Kars il merkezindeki okullar arasından kolay ulaşılabilir/uygun örnekleme yöntemi (convenience sampling) ile seçilen beş ortaokulda eğitim gören 5, 6, 7 ve 8. sınıftaki 442 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmaya katılan öğrencilerin 223'ü kız 219'u erkektir. Sınıf dağılımına göre katılımcıların 99'u 5. sınıf, 97'si 6. sınıf, 95'i 7. sınıf, 151'i ise 8. sınıf öğrencisidir.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada veri toplama aracı olarak çocukların internet kullanımı, karşılaştıkları riskli durumlar, ailenin tutumlarını araştırmak amacıyla EU Kids Online (Avrupalı Çevrimiçi Çocuklar) projesinde kullanılan anketten yararlanılmıştır. Türkiye, 5 araştırmacının önderliğinde projeye katılmıştır (EUKidsOnline METU, 2011). Anket uygulanmadan önce İngiltere'de 9-10, 11-12, 13-14 15-16 yaş grubundaki 14 öğrenciye bilişsel test uygulanmıştır. Bir sonraki aşamada ise bilişsel test diğer ülkelerde de uygulanmıştır. Dönütler doğrultusunda özellikle 9-10 yaş grubundaki öğrencilerin soruları rahat cevaplamalarını sağlamak amacıyla uzun ve karmaşık cümleler, kısa ve basit hale getirilmiş, özellikle internet terimlerini içeren anlaşılmayan kelimeler değiştirilmiş, rahatsız olacakları ve utanacakları sorular çıkarılmıştır. Bilişsel test, soruları anlama durumunu ve cevaplarken rahatsız olup olmadıklarını incelemek amacıyla yapılmıştır (Haddon & Ponte, 2010; Livingstone, 2012).

Anketler Kars ilinde uygulanmadan önce soruların ve maddelerin anlaşılabilirliği ve cevaplanabilirliğinin incelenmesi amacıyla Kars il merkezinde bulunan Halitpaşa ortaokulunda 5, 6, 7 ve 8. sınıfta öğrenim gören 2'şer öğrenci (bir kız bir erkek) olmak üzere sekiz öğrenciye önceden araştırmanın amacı hakkında bilgi verme ve izin alınmak suretiyle ses kaydı alınarak bilişsel görüşme yapılmış ve ön uygulama gerçekleştirilmiştir. Ön uygulama sonucunda açık uçlu soruların bir kısmı çıkarılmış "Sosyal paylaşım sitelerinde kaç arkadaşın var", "Sosyal paylaşım sitelerinde toplam kaç gruba üyesin", "Günde ortalama kaç saat sosyal paylaşım sitesi kullanırsın" maddeleri ise açık uçlu soru yerine seçenekli soru maddesi olarak değiştirilmiştir. "İnternette gezinme geçmişini silebilirim" maddesi, "İnternette girdiğim web sayfalarının kaydını silebilirim" şeklinde düzenlenmiştir. Alınan önlemler sorusuna "Virüs temizleme programını çalıştırdım" seçeneği eklenmiştir. Son olarak 2 alan uzmanının kontrolünden geçirilmiş ve veri toplama araçları esas uygulama için hazır hale getirilmiştir. Uygulama yapılan okullar sosyo-ekonomik düzey açısından birbirine yakın okullar olarak seçilmiştir. Anketin yüz yüze uygulanmaması, gözlem altında uygulanmasından dolayı ve uzun olması sebebiyle, veri toplama aracı internet Kullanım Alışkanlıkları ve Risklere Yönelik Alınan Önlemler Anketi ve Sosyal Paylaşım Siteleri Kullanım Alışkanlıkları Anketi olarak iki farklı ankete bölünerek uygulanmıştır.

Verilerin Toplanması

Veriler 5, 6, 7 ve 8. sınıfta öğrenim gören öğrencilere yüz yüze ortamda soruların bulunduğu formlar aracılığıyla toplanmıştır. Uygulama yapılan okullarda önce öğrencilere gerekli açıklamalar yapılmış ardından uygulama gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada, öğrencilere uygulanan veri toplama araçlarından elde edilen verilerin analizinden elde edilen verilerin analizinde SPSS 17.0 istatistik paket programı kullanılmıştır. Veriler değerlendirilirken, anne ve babanın internet kullanımını bilme durumu, öğrencinin internette yaptıklarını anne ve babanın bilme durumu, internet kullanımıyla ilgili anne ve babanın tepkisi, öğrencinin internetteki etkinliklerine ailenin izin verme durumu, sosyal paylaşım siteleri ile ilgili betimsel veriler (üyesi, profil, grup, arkadaş sayısı, profil bilgilerinin doğruluğu ve gizliliği, sosyal paylaşım siteleri kullanım alışkanlıkları) frekans ve

yüzde kullanılarak genel durum betimlenmiş, öğrencilerin bilinçli internet kullanımının cinsiyet ve sınıf değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için ki-kare bağımsızlık testi kullanılmıştır. Parametrik olmayan testlerden olan ki-kare testi incelenen değişkenler kategorik olduğu için seçilmiştir. Verilerin analizinde anlamlılık düzeyi .05 olarak alınmıştır.

Bulgular

Çalışma kapsamında elde edilen bulgular, araştırma sorularına göre organize edilerek sunulmuştur.

Ortaokul Öğrencilerinin İnternet Kullanımlarına Yönelik Aile Yaklaşımları Öğrencilere Göre Nasıldır?

Öğrencilere göre ailenin internet kullanımı ve internette yaptıklarını ebeveynlerin bilme düzeyi Tablo 1’de sunulmuştur. Tablo 1 incelendiğinde annelerin internet kullanım düzeylerinin çok düşük olduğu dikkat çekmektedir. Bulgulara göre babaların internet kullanım durumlarının annelere göre daha iyi olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Tabloya göre anne ve babaların çocuklarının internette yaptıklarını bilme düzeylerinin benzer orana sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 1.

Ebeveynlerin İnternet Kullanma ve Öğrencinin İnternette Yaptıklarını Bilme Sorusuna Ait Dağılımı.

		Çok		Az		Hiç	
		f	%	f	%	f	%
Anne ve babanın internet kullanım bilgi düzeyi	Anne	32	14.00	93	40.80	103	45.20
	Baba	86	38.10	101	44.70	39	17.30
Öğrencinin internette yaptıklarını anne ve babanın bilme düzeyi	Anne	120	52.40	64	27.90	45	19.70
	Baba	124	54.60	62	27.30	41	18.10

Öğrencilere internet kullanımı ile ilgili ailelerin tepkileri sorulmuş, % 12.40’ı “*internette yaptıklarımla alakalı benimle konuşurlar*”, %9.80’i “*Bazı internet sayfalarının neden iyi ya da kötü olduğunu açıklarlar*”, %9.50’si “*interneti nasıl güvenli şekilde kullanacağımı anlatırlar*”, %9.20’si “*internette yapması ya da bulunması zor olan bir konuda yardım ederler*”, %8.80’i “*internette kendimle ilgili bilgileri paylaşmamam için beni uyarırlar*” maddelerini en fazla oranda seçmişlerdir. Ayrıntılı bilgi Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2.

Öğrencilerin İnternet Kullanımı ile İlgili Ebeveyn Tutumları.

Maddeler	%
İnternette yaptıklarımla alakalı benimle konuşurlar	12.40
Bazı internet sayfalarının neden iyi ya da kötü olduğunu açıklarlar	9.80
İnterneti nasıl güvenli şekilde kullanacağımı anlatırlar	9.50
İnternette yapması ya da bulunması zor olan bir konuda yardım ederler	9.20
İnternette kendimle ilgili bilgileri paylaşmamam için beni uyarırlar	8.80
Bilgisayardan gezindiğim siteleri incelerler	8.20
İnterneti kullanırken yakınımda olurlar	8.10
İnternetteki bir şey beni üzdüğünde ya da endişelendirdiğinde bana yardımcı olurlar	8.00
İnternetteki insanlara nasıl davranacağıma dair öğütler verirler	7.60
Ne yaptığıma karışmadan, yanıma oturarak benim yaptıklarımı izlerler	5.10
İnternette kendi başıma keşiflerde bulunup bir şeyler öğrenmem için beni cesaretlendirirler	5.10
İnternette benimle beraber etkinlikler yaparlar	4.60
İnternet kullanmamı engellerler	3.70

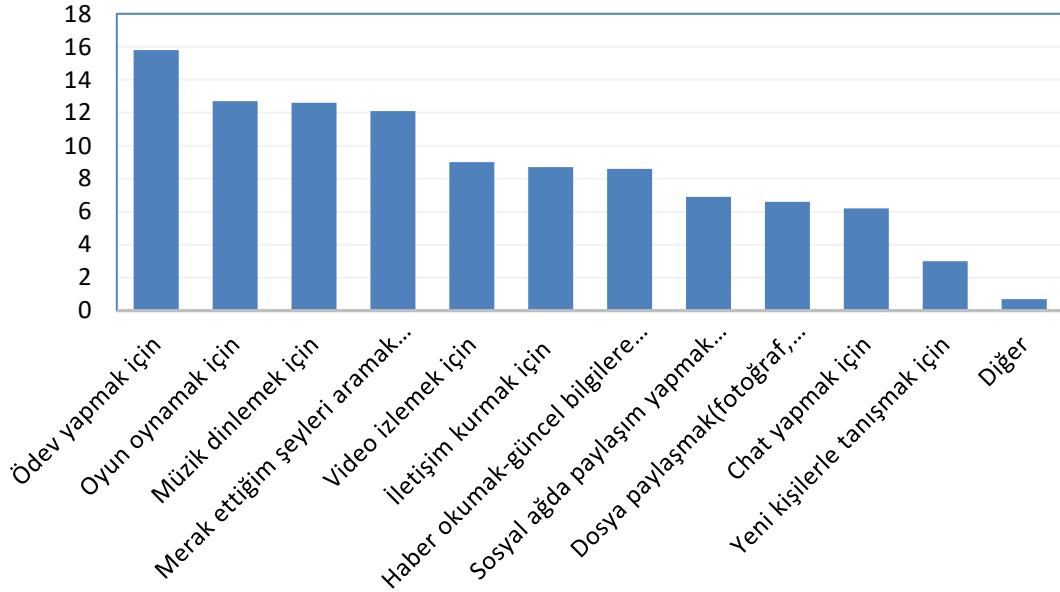
İnternet üzerinde yapılan etkinliklere ailelerin verdikleri tepkiler incelendiğinde öğrencilerin %70.90’ı “*internette diğer kişilere kişisel bilgileri vermek*” ve %40.10’u “*Diğer kişilerle paylaşmak için fotoğraf, video yüklemek*” maddelerine “*Asla izin vermiyorlar*” seçenekleri dikkat çekmektedir. Ayrıntılı bilgi Tablo 3’ te sunulmuştur.

Tablo 3.
Öğrencilerin İnternette Yaptığı Etkinliklere Ebeveynlerin Tepkisi.

	Bilgileri dâhilinde ya da denetim altında izin veriyorlar			
	Ailem izin veriyor %	Asla izin vermiyorlar %	Haberleri olmuyor %	
İnternet üzerinden oyun oynamak	68.10	17.10	9.50	5.20
İnternette müzik ya da film indirmek	53.20	20.40	20.40	6.00
İnternette video izlemek	53.60	23.50	17.90	5.10
İnternet üzerinden mesajlaşmak	46.70	20.50	26.70	6.20
Kendi sosyal ağ profilime sahip olmak	49.00	20.40	26.00	4.60
Diğer kişilerle paylaşmak için fotoğraf yüklemek	27.50	25.80	40.10	6.60
İnternette diğer kişilere kişisel bilgilerini vermek	9.90	13.70	70.90	5.50

Ortaokul Öğrencilerinin İnternet Kullanım Farkındalıkları Ne Düzeydedir?

Ortaokul öğrencileri interneti hangi amaçlarla kullanmaktadır? Çalışmada ortaokul öğrencilerin internet kullanım amaçları incelenmiştir. Bu amaçlar arasında ödev yapmak (%15.80), oyun oynamak (%12.70), müzik dinlemek (%12.60), merak edilen şeyleri aramak (%12.10), video izlemek (%9.00), iletişim kurmak (%8.70) öncelikli olarak yer almaktadır. Ayrıntılı bilgi Grafik 1’ de sunulmuştur.

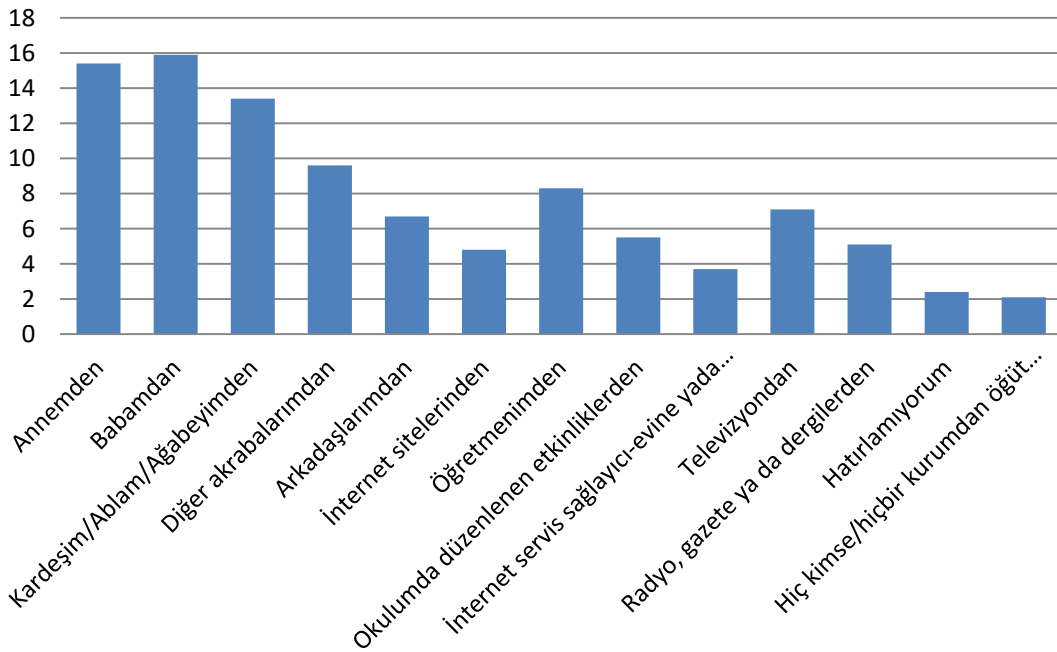
Grafik 1. Öğrencilerin internet kullanım amaçlarına ilişkin dağılımları.

Ortaokul öğrencilerinin interneti bilinçli kullanma düzeyleri nedir? Çalışmada öğrencilerin interneti bilinçli kullanma düzeyleri belirlenmiştir. Buna yönelik onların verdikleri cevaplar incelendiğinde; “interneti nasıl güvenli bir şekilde kullanacağıma dair bilgileri bulabilirim” (%16.20), “Üye olmam gereken bir sitenin güvenli olup olmadığını anlayabilirim” (%13.60), “Sosyal ağ oluşturma profilimde gizlilik ayarlarını değiştirebilirim” (%11.60), “Almak istemediğim mesajları ya da e-mailleri engelleyebilirim” (%11.00) maddelerinin en fazla seçildiği görülmektedir. Ayrıntılı bilgi Tablo 4’ te sunulmuştur.

Tablo 4.
Öğrencilerin İnterneti Bilinçli Kullanmaya Yönelik Becerilerine İlişkin Dağılım.

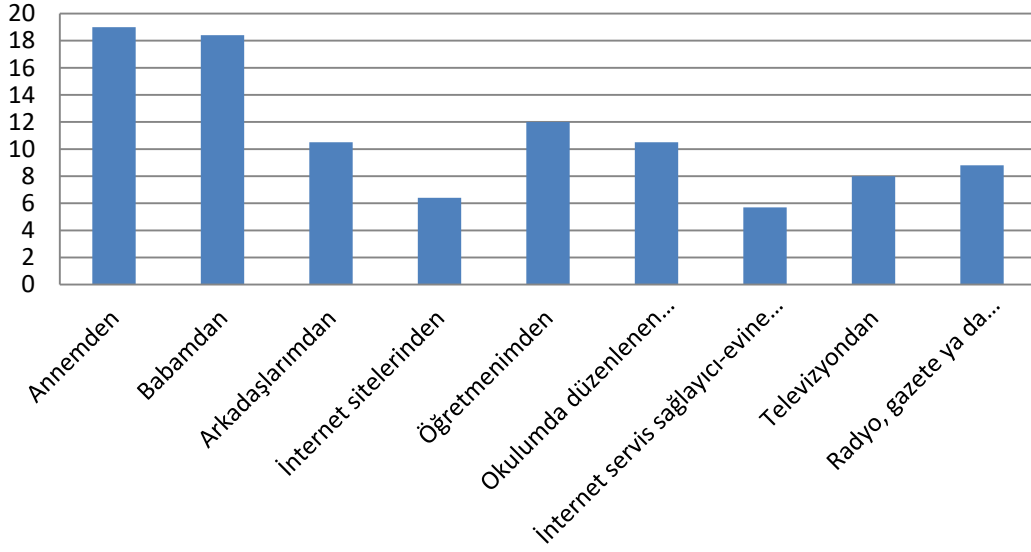
Maddeler	%
İnterneti nasıl güvenli bir şekilde kullanacağıma dair bilgileri bulabilirim	16.20
Üye olmam gereken bir sitenin güvenli olup olmadığını anlayabilirim	13.60
Sosyal ağ oluşturma profilimde gizlilik ayarlarını değiştirebilirim	11.60
Almak istemediğim mesajları ya da e-mailleri engelleyebilirim	11.00
İnternette bulduğum bilgilerin doğruluğunu farklı siteleri karşılaştırarak test edebilirim	10.10
Bir İnternet sayfasını favorilerime/en sık kullanılanlara ekleyebilirim	9.60
İstemediğim reklam,e-posta ya da spam engelleyebilirim	9.60
Kötü amaçlı web sitelerini engellemek için gerekli ayarlamaları yapabiliyim	9.30
İnternette girdiğim web sayfalarının kaydını silebilirim	9.20

İnterneti güvenli kullanma konusunda yardım aldıkları ve yardım almayı düşündükleri kişiler kimlerdir? Çalışmada öğrencilerin interneti güvenli kullanma konusunda yardım aldıkları ve yardım almayı düşündükleri kişiler incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre, öğrenciler interneti güvenli kullanma konusunda en fazla anne (%15.40), baba (%15.90) ve kardeş/abla/ağabey 'den (%13.40) bilgi aldığı görülmüştür. Bilgi almak istenilen kişilere bakıldığında ise sırasıyla anne (%19.00), baba (%18.40), öğretmen (%12.00), arkadaşlar (%10.50) ve okulda düzenlenen etkinlikler (%10.50) görülmektedir. Ayrıntılı bilgi Grafik 2 ve Grafik 3' te sunulmuştur.

Grafik 2.İnterneti güvenli kullanma konusunda yardım aldıkları kişilere ilişkin dağılım.

İnterneti kullanırken yaşadıkları problemler nelerdir? Ortaokul öğrencilerinin internette karşılaşılan problemlerin başında; bilgisayara virüs bulaşması (%12.90), sosyal ağ şifresinin çalınması (%8.80), e-posta şifresinin çalınması (%8.10), korkutucu video veya resimlerle karşılaşma (%6.40), yabancı kişi tarafından kırıcı söz ve mesajların gönderilmesi (%6.10) gelmektedir. Ayrıntılı bilgi Tablo 5'te sunulmuştur.

Grafik 3. İnterneti güvenli kullanma konusunda yardım almayı düşündükleri kişilere ilişkin dağılım.

Tablo 5.
Öğrencilerin İnternet Kullanırken Karşılaştıkları Problemlere İlişkin Dağılım.

Maddeler	%
Bilgisayarıma virüs bulaştı	12.90
Sosyal ağ (Facebook, Twitter) şifrem çalındı	8.80
E-posta şifrem çalındı	8.10
Dehşet verici/ korkutucu video veya resimlerle karşılaştım	6.40
Tanımadığım kişi/kişiler bana internet üzerinden kırıci mesajlar (kırıci söz, küfür) gönderdi	6.10
Bana istemediğim türden/ gereksiz mesajlar yada e-posta gönderildi	5.90
İstemediğim bir resimim internet'te paylaşıldı	5.70
Manevi duygularımı (dini, milli, siyasi, vb) rencide eden web siteleri ile karşılaştım	5.30
Şiddet içeren resim veya videolarla karşılaştım	5.00
Tanıdığım kişi/kişiler bana internet üzerinden kırıci mesajlar (kırıci söz, küfür) gönderdi	4.80
İstmeden cinsel içerikli resimlerle/videolarla karşılaştım	4.60
Daha önce tanımadığım ama arkadaş listeme eklediğim bir kişi ile sorun yaşadım	4.60
İnsanın başkalarına zarar verme yollarını anlatan web siteleriyle karşılaştım (öldürme, korkutma gibi)	4.20
Kendi e-posta adresimden haberim olmadan başkalarına e-posta gönderildi	3.90
Kişisel bilgilerim haberim olmadan başkaları tarafından kullanıldı (resim, cep telefonum, mail adresim, vs)	3.70
İnsanın kendine zarar verme yollarını anlatan web siteleriyle karşılaştım(intihar etme, uyuşturucu kullanma gibi)	3.70
İnternet üzerinden tehdit edildim	2.90
Diğer problemler	2.00
Dolandırıcı banka mesajları ile para kaybettim	1.30

İnterneti kullanırken yaşadıkları problemlere karşı aldıkları önlemler nelerdir? Ortaokul öğrencilerinin karşılaştıkları sorunlara karşı; tanımadığı kişilerden gelen arkadaşlık istekleri kabul etmeme (%14.60), sorun yaşanan kişiden gelen mesajları silme (%12.70), sorun yaşanan kişi ile iletişimi engelleme (%12.20), gizlilik/kişisel ayarlarımı değiştirme (%10.80) ve bir süre internet kullanmama (%10.50) en fazla alınan önlemler arasında yer almaktadır. Ayrıntılı bilgi Tablo 6' da sunulmuştur.

Tablo 6.

Öğrencilerin İnternette Karşılaştıkları Sorunlara Karşı Aldıkları Önlemlere İlişkin Dağılım.

Maddeler	%
Tanımadığım kişilerin arkadaşlık isteklerini kabul etmedim	14.60
Sorun yaşadığım kişiden gelen mesajları sildim	12.70
Sorun yaşadığım kişinin benimle iletişime geçmesini engelledim	12.20
Gizlilik/kişisel ayarlarımı değiştirdim	10.80
Bir süre internet kullanmadım	10.50
Tanımadığım kişilerden gelen mesajları/mailleri açmadım	8.40
Virüs temizleme programını çalıştırdım	8.20
Sorun yaşadığım web sayfasını kullanmayı bıraktım	6.40
Sorunu internet sitesi yönetimine bildirdim.	5.50
Web sayfaları için filtre ayarlarını değiştirdim	5.20
Hatırlamıyorum	2.70
Hiçbiri	2.70

Ortaokul öğrencilerinin sosyal ağ sitelerini kullanım alışkanlıkları ne düzeydedir? Çalışmada, öğrencilerin çoğunun sosyal paylaşım sitesine üyeliği bulunmaktadır. Öğrencilerin %67.40'ı 10-30 dk arasında sosyal paylaşım sitelerinde zaman harcamaktadır. Öğrencilerin profilindeki kişilerin oranlarının %50.00'si önceden yüz yüze tanıdığı kişiler, %18.40'ı arkadaşlarının arkadaşları, %15.60'ı önceden tanımadığı kişilerden oluşmaktadır. Profilinin görünürlüğü ile ilgili olarak öğrencilerin %34.80'i profilin tamamını herkese açık bir şekilde paylaşmaktadır. Öğrencilerin %52.90'ı profildeki bilgilerinin doğru olduğunu belirtmiştir. Ayrıntılı bilgi Tablo 7'de sunulmuştur.

Sosyal paylaşım sitelerinin kullanımı ile ilgili öğrencilerin %23.20'si *"Bir sosyal paylaşım sitesinde birden fazla profilim vardır"*, %20.70'i *"Gerçek hayatta yaşadıklarımı paylaşıyorum"*, %27.90'ı *"Nerede olduğumu paylaşıyorum"*, %39.60'ı *"Sosyal ağlarda nasıl gizlilik ayarı yapılacağını bilirim"*, %29.00'u *"Gizlilik ayarlarını yapmayı bilsem bile bu ayarları yapmam"*, %20.90'ı *"Sosyal ağda havalı görünmek hoşuma gider"* maddelerine *"çok doğru"* yanıtını vermişlerdir. Ayrıntılı bilgi Tablo 8'de sunulmuştur.

Öğrencilerin, %58.20'si adı ve soyadını, %57.00'si yaşadığı şehri, %44.60'ı yüzünü gösteren fotoğrafını, %42.4'ü paylaşımlarını, %45.00'i okulunu, %25.20'si doğum tarihinin tamamını, %19.50'si ilişki durumunu, %25.20'si aile üyelerini, herkes ile paylaşmaktadır. Ayrıntılı bilgi Tablo 9'da sunulmuştur.

Ortaokul Öğrencilerinin İnterneti Bilinçli Kullanma Yaklaşımları ve Probleme Karşı Aldıkları Önlemler Cinsiyete ve Sınıf Düzeyine Göre Değişmekte midir? Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerinin, interneti bilinçli kullanma yaklaşımlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Ki-Kare Testi sonucunda *"sosyal ağ oluşturma profilimde gizlilik ayarlarını değiştirebilirim"* maddesinde kız öğrencilerin daha fazla oranda evet cevabı verdikleri ortaya çıkmış, bunun madde dışında diğer maddelerde cinsiyetler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>.05$). Ayrıntılı bilgi Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 11'de görüldüğü üzere, sorunlara karşı alınan önlemler noktasında cinsiyetler arasında anlamlı bir fark yoktur ($p>.05$). Tablo 12'de görüldüğü üzere, interneti bilinçli kullanma yaklaşımlarında sınıf düzeyine göre anlamlı farklılıklar görülmüştür ($p<.05$). *"Üye olmam gereken bir sitenin güvenli olup olmadığını anlayabilirim"*, *"İnternette bulduğum bilgilerin doğruluğunu farklı siteleri karşılaştırarak test edebilirim"*, *"Mesajları ya da e-mailleri engelleyebilirim"*, *"İnternette girdiğim web sayfalarının kaydını silebilirim"*, *"İnterneti nasıl güvenli bir şekilde kullanacağıma dair bilgileri bulabilirim"* maddelerine göre 8. Sınıf öğrencilerinin daha bilinçli davrandıkları gözlemlenmiştir.

Tablo 7.
Öğrencilerin Sosyal Paylaşım Siteleri Kullanımları ile İlgili Betimsel Veriler.

		%				%		
Sosyal paylaşım sitesinde üyelik var mı?	Evet	69.20	Sosyal Paylaşım Sitelerindeki profil Sayısı	1 tane	62.10	Sosyal paylaşım sitelerinin kullanım oranları	Facebook	54.60
	Hayır	30.80		2 tane	21.20		Myspace	00.90
			2 taneden daha fazla	16.70	Twitter		15.60	
					Google+	11.50		
					Youtube	17.40		
Sosyal paylaşım sitelerinde üye olunan grup sayısı	Hiçbir gruba	40.10	Sosyal paylaşım sitesinde harcanan süre	50'den az	29.30	Sosyal paylaşım sitesinde	10-30 dk.	67.40
	5'ten az	32.80		50-100 arası	23.30		31-60 dk.	22.00
	5-10 arası	19.00		101-150 arası	19.50		61-120 dk.	7.60
	10-20 arası	5.80		150-250 arası	9.80		121-360 dk.	3.00
	20'den fazla	2.20		250 den fazla	18.00			
Profilde kimler var?	Önceden de yüz yüze tanıdığım kişiler	50.00	Profilin tamamını kimler görebilir?	Herkes	34.80	Profilde kimler var?	Önceden tanımadığım kişiler	15.60
	Arkadaşlarımla arkadaşları	18.40		Kısmen özel(Arkadaşlarımla arkadaşları)	6.70		Duruma göre değişir	9.90
				Sadece arkadaşlarımla	33.30		Bilmiyorum	6.10
				Özel(Görmesini istediğim kişiler)	18.50			
				Bilmiyorum	6.70			
Profildeki bilgiler doğru mu?	Evet	52.90						
	Hayır	8.10						
	Birazı doğru birazı yanlış	39.00						

Tablo 8.
Öğrencilerin Sosyal Paylaşım Siteleri Kullanım Alışkanlıklarına İlişkin Dağılımı.

	Çok doğru			Biraz doğru			Hiç doğru değil		
	%			%			%		
Sosyal ağlarda nasıl gizlilik ayarı yapılacağını bilirim	39.60	18.70	41.80						
Gizlilik ayarlarını yapmayı bilsem bile bu ayarları yapmam	29.00	16.00	55.00						
Nerede olduğumu paylaşırım	27.90	30.10	41.90						
Bir sosyal paylaşım sitesinde birden fazla profilim vardır	23.20	15.20	61.60						
Sosyal ağda havalı görünmek hoşuma gider	20.90	17.30	61.90						
Gerçek hayatta yaşadıklarımı paylaşırım	20.70	28.90	50.40						
Tanımadığım insanlara arkadaşlık isteği gönderirim	12.20	8.60	79.10						
Sosyal ağlar yüzünden çevremdeki insanlara yeterince zaman ayıramam	11.00	15.40	73.50						
Kendimi arkadaşlarımla paylaşımına yorum yapmak zorunda hissederim	10.90	27.00	62.00						
PaylaşımLARIMDA ailemin görmesini istemediğim şeyleri onlardan gizlerim	10.40	10.40	79.30						
Sosyal ağ yüzünden derslerime yeterince zaman ayıramam	8.10	20.70	71.10						
Gerçekte olduğumdan farklı biri gibi davranırım	7.40	14.70	77.90						
Gerçek hayatta paylaşmadığım özel bilgilerimi paylaşırım	6.70	18.50	74.80						
Arkadaş sayımı artırmak için programlar kullanırım	5.80	7.20	87.10						
Sosyal paylaşım sitelerinde bazı sahte hesaplarım vardır	5.10	9.40	85.50						
Sosyal ağlarda özel hayatımı paylaşmak hoşuma gider	3.70	11.80	84.60						

Tablo 9.

Öğrencilerin Sosyal Paylaşım Sitelerindeki Profil Bilgilerinin Görünürlüğüne İlişkin Dağılım.

	Sadece			
	Herkes	arkadaşlarım	Sadece ben	Bilmiyorum
	%	%	%	%
Adım/Soyadım	58.20	31.30	7.50	3.00
Yaşadığım şehir	57.00	28.90	9.60	4.40
Yüzümü açıkça gösteren bir fotoğrafım	44.60	36.90	7.70	10.80
Paylaşımlarım(video, resim vb.)	42.40	45.50	7.60	4.50
Okulum	45.00	35.10	14.50	5.30
Doğum tarihimin tamamı	25.20	31.30	32.80	10.70
Aile üyelerim	25.20	31.50	33.10	10.20
İlişki durumum	19.50	20.40	37.20	23.00
Adresim	12.30	34.60	40.00	13.10
Telefon numaram	9.60	25.60	44.80	20.00

Tablo 10.

Öğrencilerin Bilinçli İnternet Kullanımına Yönelik Becerilerinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması.

					χ^2	p
		Evvet	Hayır	Fikrim Yok		
		%	%	%		
Sosyal ağ oluşturma profilimde gizlilik ayarlarını değiştirebilirim.	Kız	41.80	64.70	75.50	16.70	.00
	Erkek	28.20	35.30	24.50		
Üye olmam gereken bir sitenin güvenli olup olmadığını anlayabilirim.	Kız	53.30	70.80	58.00	2.49	.28
	Erkek	46.70	29.20	42.00		
İnternette bulduğum bilgilerin doğruluğunu test edebilirim.	Kız	55.70	42.50	65.00	4.93	.08
	Erkek	44.30	57.50	35.00		
Almak istemediğim mesajları ya da e-maileri engelleyebilirim.	Kız	52.30	54.80	64.00	1.79	.40
	Erkek	47.70	45.20	36.00		
İnternette girdiğim web sayfalarının kaydını silebilirim.	Kız	48.60	58.50	66.10	4.21	.12
	Erkek	51.40	41.50	33.90		
İstemediğim reklam, eposta ya da spam engelleyebilirim.	Kız	50.70	68.60	55.20	3.12	.21
	Erkek	49.30	31.40	44.80		
Kötü amaçlı web sitelerini engellemek için gerekli ayarlamaları yapabilirim.	Kız	54.80	54.80	60.60	.58	.74
	Erkek	45.20	45.20	39.40		
Bir internet sayfasını favorilerime/en sık kullanılanlara ekleyebilirim.	Kız	46.70	61.70	64.80	4.97	.08
	Erkek	53.30	38.30	35.20		
İnterneti nasıl güvenli bir şekilde kullanacağıma dair bilgileri bulabilirim.	Kız	53.50	75.00	59.50	2.83	.24
	Erkek	46.50	25.00	40.50		

“Sosyal ağ oluşturma profilimde gizlilik ayarlarını değiştirebilirim” ve “Bir internet sayfasını favorilerime/en sık kullanılanlara ekleyebilirim”, maddelerinde ise 5. Sınıf öğrencilerinin interneti bilinçli kullanım düzeylerinin daha fazla oranda olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 13'te görüldüğü üzere, sorunlara karşı alınan önlemler noktasında sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığı incelenmiştir. Buna göre *“tanımadığım kişilerden gelen mesajları/mailleri açmadım”, “virüs temizleme programını çalıştırdım”, “hatırlamıyorum” ve “hiçbiri”* maddeleri dışındaki tüm maddelerde anlamlı bir fark bulunmuştur ($p < .05$). *“Sorun yaşadığım kişiden gelen mesajları sildim” ve “Web sayfaları için filtre ayarlarını değiştirdim”* maddelerinde 5. sınıf öğrencileri önlem alma noktasında daha yüksek bir orana sahipken, diğer maddelerde 6. sınıf öğrencilerinin sorunlara karşı daha fazla önlem aldıkları görülmüştür.

Tablo 11.*Öğrencilerin Sorunlara Karşı Aldıkları Önlemlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması.*

	Cinsiyet	%	χ^2	p
Gizlilik/kişisel ayarlarımı değiştirdim	Kız	47.60	3.24	.07
	Erkek	52.40		
Tanımadığım kişilerden gelen mesajları/mailleri açmadım	Kız	53.10	.39	.53
	Erkek	46.90		
Tanımadığım kişilerin arkadaşlık isteklerini kabul etmedim	Kız	50.60	2.41	.12
	Erkek	49.40		
Sorun yaşadığım kişiden gelen mesajları sildim	Kız	52.70	.85	.35
	Erkek	47.30		
Sorun yaşadığım kişinin benimle iletişime geçmesini engelledim	Kız	49.30	2.60	.11
	Erkek	50.70		
Sorunu internet sitesi yönetimine bildirdim	Kız	65.60	1.17	.28
	Erkek	34.40		
Web sayfaları için filtre ayarlarını değiştirdim	Kız	46.70	1.51	.24
	Erkek	53.30		
Bir süre internet kullanmadım	Kız	47.50	3.14	.08
	Erkek	52.50		
Sorun yaşadığım web sayfasını kullanmayı bıraktım	Kız	56.80	.00	1.00
	Erkek	43.20		
Virüs temizleme programını çalıştırdım	Kız	50.00	1.23	.27
	Erkek	50.00		
Hatırlamıyorum	Kız	56.20	.00	1.00
	Erkek	43.80		
Hiçbiri	Kız	62.50	.22	.79
	Erkek	37.50		

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Çalışmada ilk olarak ebeveynlerin internet kullanım düzeyleri incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre ebeveynlerin çoğunluğunun internet kullanım bilgi düzeyinin düşük olduğu görülmüştür. Özellikle annelerin internet kullanım bilgi düzeyi, babalara göre daha düşüktür. Sonuçlar Avrupalı Çevrimiçi Çocuklar araştırmasının Türkiye'deki sonuçları ile paralellik göstermektedir. Ayas ve Horzum (2013) de ikinci kademe öğrencileri ile yaptıkları çalışmada benzer sonuçlara ulaşmıştır. Bu durum annelerin aile içindeki rolleri ve sorumluluklarından dolayı internet kullanımına ayıracak fazla zamanlarının olmaması ve internete karşı olan ilgisizlikleri ile açıklanabilir. Ebeveynlerin çocuklarına interneti etkin ve güvenli kullanmalarında rehber olabilmeleri için internet kullanımında karşılaşılabilecek riskleri bilmeleri ve bu risklere yönelik tedbir almaları, çözüm bulma açısından çok önemlidir.

Çalışmada elde edilen diğer sonuç ebeveynlerin, çocuklarının internette yaptıklarını bilme düzeylerinin benzer orana sahip olduğu göstermiştir. Ancak ebeveynlerin internet kullanım düzeyleri düşük olmasına rağmen çocuklarının internette yaptıklarını bilme düzeyleri orta seviyededir. Öğrenciler ailelerinin kendileriyle internette yaptıkları hakkında konuştuklarını, onlara bazı web sayfaları hakkında açıklamalar yaptıklarını ve güvenli bir şekilde interneti nasıl kullanacaklarını anlattıklarını belirtmişlerdir. Az da olsa bazı ailelerin internet kullanımını engellediği de ortaya çıkarılmıştır. Bu sonuçlar bazı ailelerin çocukları internette iken bazı kaygılar yaşadıklarını göstermektedir. Ancak ebeveynlerin çocuklarına interneti bilinçli kullanmayı öğretme ve yönlendirme konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları söylenebilir. Ebeveynlerin çocuklarına karşı serbest bir tutum içerisinde olmaları ya da internet kullanımında rehberlik edecek düzeyde bilinçli olmamaları çeşitli olumsuzluklara neden olabilir. Ortaokul dönemindeki çocuklar yaşları dolayısıyla gelişimlerini tamamlamadıkları için internet kullanımları da bilinçsiz olabilmektedir internet ortamında içeriğin sürekli artması ve denetiminin yapılmasında birtakım sıkıntıların olmasından dolayı çocukların yaşlarına uygun olmayan içeriklerle karşılaşma ihtimalleri yüksektir. Amaç dışı kullanımlar internette boş zaman geçirmelerine ve gelişimleri için olumsuz sonuçlara neden olacaktır.

Tablo 12.*Öğrencilerin İnterneti Bilinçli Kullanma Yaklaşımlarının Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılması.*

		Evet	Hayır	Fikrim yok	χ^2	p
		%	%	%		
Üye olmam gereken bir sitenin güvenli olup olmadığını anlayabilirim	5. sınıf	30.80	20.80	32.00	14.85	.02
	6. sınıf	29.00	37.50	26.00		
	7. sınıf	5.60	16.70	24.00		
	8. sınıf	34.6	25.00	18.00		
İnternette bulduğum bilgilerin doğruluğunu farklı siteleri karşılaştırarak test edebilirim	5. sınıf	20.30	47.50	30.00	24.87	.00
	6. sınıf	32.90	32.50	21.70		
	7. sınıf	6.30	12.50	21.70		
	8. sınıf	40.50	7.50	26.70		
Almak istemediğim mesajları ya da e-mailleri engelleyebilirim	5. sınıf	27.90	38.10	22.00	25.84	.00
	6. sınıf	32.60	33.30	20.00		
	7. sınıf	4.70	7.10	32.00		
	8. sınıf	34.90	21.40	26.00		
Sosyal ağ oluşturma profilimde gizlilik ayarlarını değiştirebilirim	5. sınıf	35.20	29.40	18.90	21.79	.00
	6. sınıf	27.50	32.40	28.30		
	7. sınıf	5.50	5.90	30.20		
	8. sınıf	31.90	32.40	22.60		
İnternette girdiğim web sayfalarının kaydını silebilirim	5. sınıf	31.90	29.30	22.60	21.51	.00
	6. sınıf	27.80	39.00	25.80		
	7. sınıf	2.80	9.80	27.40		
	8. sınıf	37.50	22.00	24.20		
İstemediğim reklam, e-posta ya da spam engelleyebilirim	5. sınıf	34.70	17.10	28.40	11.16	.08
	6. sınıf	26.70	34.30	29.90		
	7. sınıf	5.30	22.90	17.90		
	8. sınıf	33.30	25.70	23.90		
Kötü amaçlı web sitelerini engellemek için gerekli ayarlamaları yapabilirim	5. sınıf	31.50	31.00	27.30	7.96	.24
	6. sınıf	28.80	33.30	27.30		
	7. sınıf	5.50	14.30	19.70		
	8. sınıf	34.20	21.40	25.80		
Bir internet sayfasını favorilerime/en sık kullanılanlara ekleyebilirim	5. sınıf	33.30	29.80	20.40	17.01	.01
	6. sınıf	30.70	36.20	22.20		
	7. sınıf	5.30	8.50	27.80		
	8. sınıf	30.70	25.50	29.60		
İnterneti nasıl güvenli bir şekilde kullanacağıma dair bilgileri bulabilirim	5. sınıf	30.70	18.80	33.30	17.35	.01
	6. sınıf	28.30	56.20	23.80		
	7. sınıf	7.90	18.80	23.80		
	8. sınıf	33.10	6.20	19.00		

Diğer yandan ebeveynlerin, çoğunlukla çocuklarının internet kullanımı ile ilgilenmediği görülmüştür. Bu durum çocukların internetteki tehlikelerle baş başa kalmalarına neden olabilmektedir. Tokel, Başer ve İşler (2013) araştırma sonuçlarına göre ebeveynlerin %39.00'u çocuklarına internet kullanımı ile ilgili sadece tavsiyelerde bulunup kararı çocuklarına bırakmakta, %11.00'i ise hiç karışmamaktadır. Pew internet (Anderson, 2016) araştırmasında ebeveynlerin %61.00'i çocuklarının ziyaret ettiği web sitelerini kontrol etmekte, %60.00'i çocuklarının sosyal medya profilini kontrol etmekte, %55.00'i ise çevrimiçi olduğu zaman sınırlaması yaptığını belirtmiştir. Özellikle ergenler, gelişim döneminin özelliklerinin etkisi ile internetin problemlili kullanımının yaygınlaşmasında önemli bir risk grubunu oluşturmaktadır (Doğan et al., 2008). Yasal olmayan ve cinsel gelişimi olumsuz yönde etkileyebilecek sitelere rahat bir şekilde ulaşmaları çocukları, gençleri ve böylece toplumu tehdit etmektedir (Kelleci, 2008). Ebeveynler, çocuğunu dış ortamda tek başına bıraktığında nerede ve kimle olduğunu takip ediyorsa; başıboş ve her tür içerik bulunan bir ortam olan internette risklerle karşılaşmalarını için çocukların kontrol altında olması gerekmektedir (Canbek & Sağıroğlu, 2007).

Tablo 13.*Öğrencilerin Sınıf Düzeyinin Sorunlara Karşı Alınan Önlemlere Göre Karşılaştırılması.*

	5. sınıf %	6. sınıf %	7. sınıf %	8. sınıf %	χ^2	p
Gizlilik/kişisel ayarlarımı değiştirdim	28.60	34.90	4.80	31.70	9.34	.03
Tanımadığım kişilerin arkadaşlık isteklerini kabul etmedim	30.60	34.10	4.70	30.60	13.82	.00
Sorun yaşadığım kişiden gelen mesajları sildim	37.80	36.50	.00	25.70	23.46	.00
Sorun yaşadığım kişinin benimle iletişime geçmesini engelledim	31.00	36.60	1.40	31.00	17.75	.00
Sorunu internet sitesi yönetimine bildirdim	31.20	43.80	.00	25.00	9.42	.02
Web sayfaları için filtre ayarlarını değiştirdim	33.30	26.70	.00	40.00	7.86	.05
Bir süre internet kullanmadım	31.10	37.70	4.90	26.20	9.37	.03
Sorun yaşadığım web sayfasını kullanmayı bıraktım	28.90	42.10	.00	28.90	9.79	.02
Tanımadığım kişilerden gelen mesajları/mailleri açmadım	26.50	34.70	6.10	32.70	5.86	.12
Virüs temizleme programını çalıştırdım	29.20	33.30	6.20	31.20	4.61	.20
Hatırlamıyorum	31.20	31.20	.00	37.50	3.51	.32
Hiçbiri	18.80	31.20	.00	50.00	7.02	.07

Öğrencilerin internette yaptıkları aktivitelerden ebeveynlerin yaklaşık yarısının haberdar olmadığı da ortaya çıkan bir diğer sonuçtur. Çocukların özellikle diğer kişilerle paylaşmak için fotoğraf, video yükleme ve internet üzerinden mesajlaşma aktivitelerini ailelerine bildirmedikleri belirlenmiştir. Bu durum ya çocukların yaptıklarını ailelerinden gizlemelerinden ya da ailelerin internet kullanımı hakkında yeterli kadar bilgi sahibi olmamalarından kaynaklanabilir.

Çocuklar internette vakit geçirirken ailelerin internetten müzik ya da film indirmek, internette video izlemek ve internet üzerinden oyun oynamak gibi aktivitelere izin verdikleri, internette diğer kişilere kişisel bilgilerini vermelerine ise asla izin vermedikleri görülmüştür. Çalışmada elde edilen sonuçlar çocukların interneti çoğunlukla ders ve eğlence amaçlı kullandıklarını ortaya çıkarmıştır. Cansever (2010) ilköğretim ikinci kademe öğrencileri ile yapmış olduğu çalışmasında internetin en çok sırasıyla iletişim, eğlence ve okul ödevleri için kullandıklarını belirtmiştir. Avrupalı Çevrimiçi Çocuklar Türkiye araştırmasında da internetin en fazla okul işleri için daha sonra ise eğlence amaçlı kullanıldığı sonucu çıkmıştır. Yapılan araştırmalara bakıldığında sonuçlar birbirine paralel şekildedir. Avrupa sonuçlarında çocukların %54.00'ü internet'te bulunduğu bilgilerin doğru olup olmadığına karar vermek için farklı siteleri karşılaştırdığını, %59.90'u sosyal paylaşım sitelerinde gizlilik ayarlarını yapmayı bildiğini, % 67.60'ı istenmeyen mesajları engelleyebildiğini ve %62.20'si internet'i nasıl güvenli kullanabileceğine dair bilgileri bulabileceğini belirtmektedir.

İnterneti bilinçli kullanmaya yönelik bulgulara bakıldığında ülkemizdeki bilinçli kullanım düzeyinin Avrupa sonuçlarına göre biraz daha düşük olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Ancak yine de öğrencilerin belli noktalarda bilgi sahibi oldukları da görülmektedir. Ebeveynlerin yeterli bilgiye sahip olmamalarına rağmen öğrenciler en fazla anne ve babasından interneti bilinçli kullanma ile ilgili bilgi aldıklarını belirtmişlerdir. Bilgi almak istenilen kişilerin anne, baba, öğretmen, arkadaşlar ve okulda düzenlenen etkinlikler olduğu görülmektedir. Buna paralel olarak öğrencilerin interneti bilinçli kullanma bilgilerinin yüzeysel ve yetersiz olduğu sonucuna ulaşılabilir. Ayas ve Horzum (2013) çalışmasında öğrencilerin internetle ilgili bir sorunla karşılaştığında annesinden ve babasından yardım aldığını ve yarısından fazlasının ise hiç kimseden yardım almadığını ifade etmiştir.

İnternette karşılaşılan problemler arasında bilgisayara virüs bulaşması, sosyal ağ şifresinin çalınması, e-posta şifresinin çalınması, korkutucu video veya resimlerle karşılaşma, yabancı kişi tarafından kırıcı mesajların gönderilmesi öğrencilerin en sık karşılaştıkları sorunlardır. Patchin ve Hinduja (2006) çalışmasında katılımcıların alay etme, kırıcı söz söyleme, tehdit etme ve uygunsuz içerikle karşı karşıya kaldıklarını belirtmişlerdir.

Araştırma sonuçlarına göre internette karşılaşılan sorunlara karşı tanımadığı kişilerden gelen arkadaşlık isteklerini kabul etmeme, sorun yaşanan kişiden gelen mesajları silme, sorun yaşanan kişi ile iletişimi engelleme, gizlilik/kişisel ayarlarını değiştirme ve bir süre internet kullanmama en fazla alınan önlemler arasında yer almaktadır. Arıca ve diğerleri (2008) öğrencilerin sanal ortamda bir zorbalıkla karşılaştıklarında kullandıkları baş etme yöntemlerinin, rahatsızlık veren mesajı ve rahatsız eden kişiyi engelleme veya silme, yapan kişiye bunu durdurmasını söyleyebilme, kullanıcı hesabını değiştirme olduğunu belirtmiştir.

Öğrencilerin çoğunluğunun sosyal paylaşım sitelerinde üyesi bulunmaktadır. Çoğunlukla 10-30 dakika arasında zaman geçirmektedirler. Öğrenciler profillerindeki kişilerin çoğunluğunu tanıdıklarını belirtirken, önceden tanımadığı kişilerin bulunduğunu belirtenler de mevcuttur. Sosyal ağ siteleri kullanım alışkanlıklarına bakıldığında öğrencilerin yarıya yakını gizlilik ayarlarını yapmayı bildiğini belirtmiştir. Öğrencilerin %23.20'si birden fazla profili olduğunu, %27.90'u nerede olduğunu paylaştığını, %20.70'i gerçek hayatta yaşadıklarını paylaştığını, %29.00'u gizlilik ayarlarını bilse dahi yapmayacağını belirtmiştir.

Çalışma sonucunda profilinin görünürlüğü ile ilgili olarak öğrencilerin %35.00'i profilin tamamını herkese açık bir şekilde paylaşmaktadır. Diğerlerinin profilleri sadece arkadaşları, görmesini istedikleri kişiler ya da arkadaşlarının arkadaşlarına görünür durumdadır. Öğrencilerin yarısından fazlası profilindeki bilgilerinin doğru olduğunu belirtmiştir. Yine öğrencilerin yaklaşık yarısı yüzünü açıkça gösteren fotoğrafı, okulunu ve aile üyelerini profilinde paylaşmaktadır. Pew Internet & American Life Project'in 2007 yılında yapmış olduğu araştırmaya göre profil görünürlüğü olan kullanıcıların %31.00'ünün profili herkese açık, %45.00'ünün ise arkadaşlarına açıktır. %1.00 ise profilinin kimlere görünür olduğunu bilmemektedir. Gross ve Acquisti (2006) 'nin çalışmasında benzer şekilde birçok öğrencinin doğum günü, cep telefonu, adres, e-posta gibi kişisel bilgilerini tam ve doğru verdikleri sonucu çıkmıştır.

İnterneti bilinçli kullanma yaklaşımlarının cinsiyet değişkenine göre incelenmesi sonucunda "*sosyal ağ oluşturma profilimde gizlilik ayarlarını değiştirebilirim*" maddesi dışında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır. Sosyal ağlarda gizlilik konusuna kız öğrencilerin daha fazla önem verdiği çalışmada elde edilen önemli bir bulgudur. Kız öğrenciler profillerini gizleme ihtiyacı hissettikleri için gizlilik ayarlarının nasıl yaptığını erkeklere göre daha iyi bildikleri düşünülebilir. Bu durum, kızlar üzerindeki toplumsal veya aile baskıdan kaynaklanabilir. Türkoğlu (2013) ise erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha fazla problemlili internet kullanımı eğiliminde olduğu sonucuna ulaşmıştır. Türkoğlu (2013) 14-18 yaşları arasındaki öğrencilerle yaptığı çalışmada yaş değişkeninin problemlili internet kullanımını etkilemediğini ifade etmiştir. Sorunlara karşı alınan önlemler noktasında, cinsiyete göre herhangi bir farklılık görülmemiştir. Kızlar ve erkekler bir sorunla karşılaştıklarında benzer önlemler aldıkları söylenebilir.

Öğrencilerin sınıf düzeylerinin interneti bilinçli kullanma yaklaşımlarına ve sorunlara karşı alınan önlemlere göre yapılan analiz sonucunda bazı maddelerde farklı davranışlar sergiledikleri görülmüştür. 8. Sınıf öğrencilerinin diğer öğrencilere göre daha bilinçli bir şekilde interneti kullandıkları görülmektedir. Öğrencilerin yaşları ilerledikçe internet kullanımında daha fazla deneyim sahibi oldukları, böylece daha bilinçli bir şekilde kullandıkları söylenebilir. İnternet kullanımında 6. Sınıf öğrencilerinin ise sorunlara karşı aldıkları önlemler noktasında diğer öğrencilere göre daha iyi oldukları belirlenmiştir. Çalışmada öğrenciler internet ve sosyal ağların kullanımı ile ilgili gizlilik ve riskler konusunda bilinçli olduklarını iddia etmektedirler. Ancak internet kullanımında sahip oldukları beceriler ve karşılaştıkları problemlere karşı aldıkları önlemlerin oranları interneti bilinçli kullanma konusundaki farkındalıklarının düşük olduğunu göstermektedir.

Öneriler

Çalışma kapsamında elde edilen bulgular doğrultusunda sunulan öneriler aşağıda belirtilmiştir:

- Çalışmada öğrenciler internet ve sosyal ağların kullanımı ile ilgili gizlilik ve riskler konusunda bilinçli olduklarını iddia etmelerine rağmen interneti bilinçli kullanma konusundaki farkındalıklarının düşüktür. FATİH projesi bileşenlerinden biri olan Bilişim Teknolojilerinin ve internetin bilinçli kullanımının sağlanması için ebeveynlere ve çocuklara seminerler verilmelidir.
- İnternette karşılaşılan problemler arasında bilgisayara virüs bulaşması, sosyal ağ şifresinin çalınması, e-posta şifresinin çalınması, korkutucu video veya resimlerle karşılaşma, yabancı kişi tarafından kırıcı mesajların gönderilmesi öğrencilerin en sık karşılaştıkları sorunlardır. Çocuklara internet'in risklerine karşı farkındalıklarını artırmak ve risklere karşı alınabilecek önlemler ile ilgili bilgilendirme çalışmaları yapılmalıdır.
- Öğrencilerin neredeyse %50.00'sinin sosyal paylaşım sitesindeki profili herkese açıktır. Özellikle sosyal paylaşım sitelerinde kişisel ve özel bilgilerin paylaşımının kötü sonuçlarına derslerde dikkat çekilmelidir.
- Öğrencilerin sınıf düzeylerine göre, interneti bilinçli kullanma ile ilgili bazı maddelerde farklılıklar ortaya çıkmıştır. Okullarda "Bilinçli ve Güvenli İnternet Kullanımı" konusunun Bilişim Teknolojileri dersi müfredatına dâhil edilmesi çocukların teknoloji kullanımına fayda sağlayacaktır.
- Ebeveynlerin çocuklarına interneti bilinçli kullanmayı öğretme ve yönlendirme konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları söylenebilir. Öğrencilerin en fazla anne ve babasından interneti bilinçli kullanma ile ilgili bilgi almaları, bilgilerinin yüzeysel olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Bilinçli internet kullanımı ile ilgili aileler ve çocuklar için dikkat çekici ve uyarıcı kısa filmler hazırlanarak kamu spotu olarak izletilebilir.
- Ebeveynler çocuklarının internet kullanımı ile yeteri kadar ilgilenmemektedirler. Ebeveynler, çocuklar internet kullanırken serbest bırakmamalı, kullanım zamanında sınırlama yapmalı ve kullanımı denetlemelidirler. Ebeveynlerin çocuklarının sosyal paylaşım sitelerinde paylaştıkları bilgiler ve iletişim kurdukları kişiler hakkında bilgi sahibi olmaları önemlidir.
- Ebeveynlerin çoğunluğunun internet kullanım bilgi düzeylerinin düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Özellikle annelerin internet kullanım bilgi düzeyi, babalara göre daha düşüktür. Ebeveynler, çocukları ile iyi bir iletişim kurabilmek için teknoloji kullanımı konusunda kendilerini geliştirmeli, çocuklarının internet kullanımında rehber konumunda olmalı ve onları yönlendirici bir tutum sergilemelidirler.
- Okuldaki rehberlik çalışmalarına siber zorbalığı önleme ve siber zorbalıkla baş etme konuları eklenebilir.

Bilgilendirme

Bu çalışma "Ortaokul öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıklarının araştırılması" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

References

- Anderson, M. (2016). *Parents, teens and digital monitoring*. Pew Internet & American Life Project. Retrieved January 20, 2016 from http://www.pewinternet.org/files/2016/01/PI_2016-01-07_Parents-Teens-Digital-Monitoring_FINAL.pdf
- Arıcak, T., Siyahhan, S., Uzunhasanoğlu, A., Sarıbeyoğlu, S., Çıplak, S., Yılmaz, N. et al. (2008). Cyberbullying among Turkish adolescents. *Cyber Psychology & Behavior*, 11(3), 253-261.
- Ayas, T., & Horzum, M. B. (2013). İlköğretim öğrencilerinin internet bağımlılığı ve aile internet tutumu. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(39), 46-57.

- Bilgiç, H. G., Duman, D., & Seferoğlu, S. S. (2011). *Dijital yerlilerin özellikleri ve çevrim içi ortamların tasarlanmasındaki etkileri*. Akademik Bilişim Konferansı, Malatya, Türkiye.
- Canbek, G., & Sağıroğlu, Ş. (2007). Çocukların ve gençlerin bilgisayar ve internet güvenliği. *Politeknik Dergisi*, 10(1), 33-39.
- Cansever, B., A. (2010). *Ergenlerin toplumsallaşmasında internet kullanımının aile ve okul bağlamında yarattığı sorunlar*. Unpublished doctorate dissertation, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkiye.
- Ceyhan, A. A., & Ceyhan, E. (2007). Üniversite öğrencilerinin problemleri internet kullanım düzeyleri ile denetim odağı, antisosyal eğilim ve sosyal normlara uyum düzeyleri arasındaki ilişkiler. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- Doğan, H., Işıklar, A., & Eroğlu, E. (2008). Ergenlerin problemleri internet kullanımının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 106-124.
- EuKidsOnline METU, (2011). *EuKids online projesi ekibi, Türkiye Araştırma Grubu, ODTÜ*. Retrieved 10 May, 2014 from <http://eukidsonline.metu.edu.tr/node/36>.
- Gençer, S. L. (2011). *Ortaöğretim öğrencilerinin internet bağımlılık durumlarının internet kullanım profilleri ve demografik özelliklere göre farklılıklarının incelenmesi*. Unpublished doctorate dissertation, Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Türkiye.
- Haddon, L. & Ponte, C. (2010). A pan-European study on children's online experiences: contributions from cognitive testing. *International Association for Mass Communication Research*, 6(2), 239-257.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri: kavramlar, ilkeler, teknikler*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Kelleci, M. (2008). İnternet, cep telefonu, bilgisayar oyunlarının çocuk ve gençlerin ruh sağlığına etkileri. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 7(3), 253-256.
- Livingstone, S. M., Haddon, L., & Gorzig, A. (2012). *Children, risk and safety on the Internet: Research and policy challenges in comparative perspective*. Policy Press, UK.
- McLoughlin, C., & Burgess, J. (2009). Texting, sexting and social networking among Australian youth and the need for cyber safety education. *Proceedings of AARE International Education Research Conference*. Canberra: Australian Association for Research in Education, Melbourne, Victoria, Australia.
- Özdayı, E. (2010) *Sosyal etki açısından sosyal paylaşım ağlarının kişilerarası iletişim kullanımları: Facebook kullanıcıları üzerine bir araştırma*. Unpublished master's thesis. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Patchin, J. W. & Hinduja, S. (2006). *Bullies move beyond the schoolyard a preliminary look at cyberbullying*. *Youth violence and juvenile justice*, 4(2), 148-169.
- Sözbilir, M. (2014). Nedensel karşılaştırmalı araştırma yöntemi. In M. Metin (Ed.), *Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (pp.115-135). Ankara: Pegem Akademi.
- Tokel, S. T., Başer, D., & İşler, V. (2013). Türkiye'deki ebeveynlerin çocuklarının internet ve sosyal paylaşım siteleri kullanımına yönelik bilgi seviyeleri ve algıları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 225-236.
- Türkiye İstatistik Kurumu (2013). *2013 yılı 06-15 yaş grubu çocuklarda bilişim teknolojileri kullanımı ve medya araştırması sonuçları*. TÜİK Haber Bülteni Sayı: 15866. Retrieved May 19, 2014 from <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=15866>.
- Türkiye İstatistik Kurumu (2014). *2014 yılı hane halkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması sonuçları*. TÜİK Haber Bülteni Sayı: 16198. Retrieved March 10, 2015 from <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=16198>.
- Türkoğlu, S. (2013). *Ergenlerin problemleri internet kullanımları ile siber zorbalık eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Unpublished master's thesis, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.